Telefonas: LACKAWANNA 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžiama kas Pėtnyčia
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mg.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 23 Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in

New York, N. Y., Birželio (June) 5, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Žuvo Kasykloje 52 Darbininkai

Jezuitas Zecchini Apleido Lietuvą

Sugrudo Kalėjiman 58 Angliakasius

ŽUVO KASYKLOJE 52 DARBININKAI.

Gegužės 27 d. įvyko smarki eksplozija Carolina Coal kompanijos kasykloje, netoli Coal Glen, N. C. Kompanijos viršininkai, sulyg savo sąrašais, sako, kad laiku, kai vakar įvyko kasyklose eksplozija, urvuose dirbę išviso penkiasdešimt du darbininkai. 28 d. geg. iki pavakario išimta iš kasyklų dar aštuoni lavonai, taip kad iki šiol jau žinomų užmuštų darbininkų skaičius siekia šešioliką.

Apie likimą kitų užverstųjų nieko nežinoma. Gelbėtojai maža beturi vilties rasti kuriuos jų dar gyvus. Jų nuomone, jei kurie nebuvo užmušti ekspliozijos, tie veikiausia žuvo nuo sprogimo pagimdytų kasyklose nuodingų garų. Nežiurint tokio įsitikinimo, gelbėtojai deda visų pastangų prisigriebti prie užverstųjų.

JEZUITAS ZECCHINI APLEIDO LIETUVĄ.

„Liet. Žinios" praneša, kad pradžioje geg. mėn. popiežiaus atstovas Lietuvai jezuitas Zecchini išsikraustė iš Lietuvos į Vatikaną. Jis išsivežė visą savo turtą, dvi paneles ir sekretorių. Taipgi „Trimitas" praneša, kad Lietuvos vyriausybė atšaukė savo atstovą prie Vatikano p. Macevičių. Tačiau diplomatiniai santykiai tarpe Lietuvos ir Vatikano šiuo žygiu nelaikomi nutrauktais. Vienok jau gegužės 16 d. Bostono dienraštis „Transcript", kuris yra autoritetu tarptautinių žinių skelbime, pranešė, kad Vatikanas net savo organe paskelbęs oficialią notą, kuria pareiškiama, kad Lietuvos atstovas Vatikane p. Macevičius yra „persona non grata".

Taipgi „Liet. Žinios" paskelbia gegužės 13 d. laidoje savo specialio koresp. telegramą iš Romos, kuria pranešama, kad popiežius jau ratifikavo Vatikano konkordatą su Lenkija. Vadinasi, Vatikanas ir popiežius iš visų pusių didžiausiu žiauriumu įžeidžia Lietuvą, vienok Lietuvos valdonai vis dar giriasi, kad diplomatiniai ryšiai su Vatikanu laikomi nenutrauktais.

SUGRUDO Į KALĖJIMĄ 59 ANGLIAKASIUS.

Pranešama iš Fairmont, W. Va., kad gegužės 28 d. tapo kalėjiman sukišti penkiasdešimt devyni kasyklų darbininkai, teisėjo Meredito pasmerkti už laužymą „indžonkšeno", kurį jis buvo davęs New England Fuel & Transportation kompanijai. Tuo „indžonkšenu" streikuojantiems angliakasiams buvo griežtai užginta pikietuoti ir atkalbinėti kitus darbininkus nuo darbo.

Be kalėjimo, kur jie turės sėdėti dešimt dienų, pasmerktieji turėjo dar užsimokėti po doleri piniginės pabaudos ir teismo lėšas.

JAPONIJOS ŽEMĖS DREBĖJIMO AUKOS.

Galutinos oficialės statistikos skelbia, kad įvykusiame žemės drebėjime gegužės 23 d. Toyo-Oka ir Kinosaki apylinkėse, Japonijoj, užmušta 278 ir sužeista 526 ypatos. Taipgi sunaikinta 2,768 namai. Visi medžiaginiai nuostoliai siekia apie 100 milionų japonų yenų.

NAUJAS GYVENTOJŲ SURAŠINĖJIMAS.

Pereitą pirmadienį, birželio 1 d., net 9,000 surašinėtojų pradėjo dirbti surinkimui reikalingų valdiškų statistikų apie New Yorko valstijos gyventojus. Kiekvieno bus paklausta 13 klausimų, į kuriuos kiekvienas turi atsakyti teisingai. Šitas gyventojų surašinėjimas New Yorko valstijoj yra vedamas pasiremiant įstatymais ir valdžios priežiuroje.

VĖL APKALTINTI ALIEJAUS ŠMUGELIO DALININKAI.

Gegužio 27 d. „grandžiurė" vėl įkaltino buvusį vidaus reikalų sekretorių Fall, jo sėbrus Doheny ir Sinclair už konspiratyves pastangas apgauti valdžią, išnuomuojant valdiškus aliejaus šaltinius Sinclair firmos interesams. Visgi valdžia neduoda ramumo tiems „vargšams" nežiurint nei to fakto, kad jau vieną kartą aukštesniojo teismo teisėjas McCoy šituos aliejaus ponus buvo paliuosavęs nuo atsakomybės pasiremiant trukumu įrodymų. Vienok valdžiai reikalaujant byla pradėta išnaujo ir vėl „grandžiurė" tuos ponus apkaltino.

Gegužės m. 1 d. Kaune ir apskrity buvo priskaitoma 3,615 svetimšalių.

Iš Lietuvos Laikraščių

LENKŲ ŽVĖRIŠKUMAS VILNIAUS KRAŠTE.

Vardaniškių sodžiuj lenkų pasienio korpuso sargybiniai įsibrovė į vietos jaunuomenės suruoštą vakarą, išvaikė vyrus, o likusias merginas išžagino. Vienam jaunuolių Lunkianevičiui užprotestavus prieš tokį lenkų žygį, šie jį nušovė ir kitą dieną pranešė policijai, kad tą sodžių puolę banditai, kurių vienas per susirėmimą užmuštas, o kiti pabėgę.

LIETUVIAI PRIEŠ LENKŲ TEISMĄ.

Gegužės m. 17 d. Vilniaus apygardos teismas, pirmininkaujant vice-pirm. Owsiankai ir dalyvaujant teisėjui Jodzevicziui ir garbės teisėjui Czapskiui, nagrinėjo Jurkuno, Didžiulio ir Matulio bylą. Pirmuosius du kaltinamųjų gynė advokatas Wroblewskis. Pradžioj paaiškėjo, kad Jurkunas yra Lietuvos pilietis, o Didžiulis ir Matulis — Lenkijos. Kadangi byla ėjo uždarytomis durimis, tai smulkmenų pranešti nėra galima. Bylos nagrinėjimas prasidėjęs prieš 12 val. nusitęsė ligi vakaro 7 val., kada buvo paskelbtas teismo nutarimas. Visi nuteisti sunkiuoju kalėjimu: Pranas Jurkunas 10 metų, Adomas Didžiulis 6 metams ir Pranas Matulis 4 metams. Visi trys kaip paprastai, buvo kaltinami karo žinių šnipinėjimu Lietuvos naudai.

GELEŽINKELIŲ DERYBOS SU VOKIEČIAIS.

Gegužės m. 6 d. Kaune prasidėjo tarp Vokiečių ir musų atstovų derybos del atsiskaitymo prekiniais vagonais ir už naudojimąsi jais. Vokietijoj 1918—19 m. del netobulaus susisiekimo buvo dingę 485 Lietuvos prekiniai vagonai, kurių 87 iki šiol Vokietija nėra grąžinusi. Vokiečiai taip pat atsisako sumokėti už naudojimąsi musų vagonais daugiau kaip 1 milioną popierinių frankų, aiškindamiesi, kad jie neva nežinoję kurie musų vagonai, nes ant jų nebuvę parašų, tad ir mokėti sakytos sumos negali. Jei Vokiečiai nesutiks grąžinti vagonų ir sumokėti pinigų, ginčas bus įteiktas išspręsti tarptautinei susisiekimo organizacijai Berne, Šveicarijoj.

GARBUS ANGLŲ SVEČIAS.

Gegužės m. 8 d. į Kauną atvyko prof. Simpsonas su žmona, kurs budamas arbitru nustatant Lietuvos Latvijos sieną, priskyrė Lietuvai Palangą su pajuriu. Svečias susidomėjęs musų politiniais ir ekonominiais santykiais ir, be to, žada tyrinėti Lietuvos archeologiją. Viešės Lietuvoj kiek ilgesnį laiką.

EMIGRACIJA IŠ LIETUVOS.

Vidaus reikalų ministerijos pasų skyriaus žiniomis, kovo mėn. iš Lietuvos emigravo krikščionių į Argentiną 160, Kanadą 7, Urugvajų 4, Meksiką 1 ir Braziliją 1. Tuo pat metu žydų emigravo į Palestiną 173, Afriką 56, Meksiką 13, Urugvajų 7, Braziliją 5, Kanadą 7 ir Argentiną 6.

Balandžio mėn. krikščionių į Argentiną 106, Meksiką 2, Kanadą 9, Kubą 3. Žydų į Palestiną — 94, Afriką 62, Braziliją 1.

SUSIDOMĖJIMAS PARODA.

Ketvirtąja Lietuvos žemės ukio ir pramonės paroda, kuri įvyksta birželio 24—29 d., reiškia didelio susidomėjimo užsienis. Iki šiol parodos komitete jau įsiregistravo apie 100 užsienio firmų. Laukiama ir šiaip daug svečių iš užsienio, kurie domisi musų prekybos ir pramonės padėtimi.

STATOMI GELŽKELIAI.

Seimas pavedė Gelžkelių valdybai pastatyti dvi gelžkelių linijas: 1) Amalai — Telšiai—Kretinga — Lydavėnai — Klaipėda ir 2) Kazlų Ruda — Šakiai — Raseiniai — Lydavėnai. Pirmoji linija bus 56 kilometrų ilgumo. Iš šito skaičiaus 8 kilometrai kelio Telšiai — Amaliai jau nutiesta. Rudenį tikimasi sujungti abu paminėtu miestu. Galutinai tiesti šią liniją manoma baigti 1927 metais.

KLAIPĖDOS KRAŠTO TURTO VERTĖ.

Vokiečiai įkainavo Klaipėdos krašto turtą vertą 600 milionų litų ir įkainavimą patiekė Reparacijų komisijai svarstyti. Musų vyriausybės paskirtoji komisija Klaipėdos krašte rado valdišką turtą vertą tik 55 milionų litų.

SVARBUS PROF. GERULIO RADINYS.

Kalbotyros profesorius p. Gerulis (Leipcige) surado daug raštų XVI-jo amžiaus, kurie sudarys ištisą tomą. Paiškės visų rašytojų (Mažvydo ir kitų) biografijos ir veiksmas. Taip pat bus didelė sensacija XVI-jo amžiaus kulturai nušviesti, pavyzdžiui, susidarymui Mažosios Lietuvos raštų kalbos, pilnos slaviškų žodžių, nes anie veikalai patys esą prisipažinę vien slavų kalbas moką.

JANULAITIS PALEISTAS IŠ VYRIAUSIOJO TRIBUNOLO.

Teising. Ministeris p. Tumėnas gegužės 5 d. visai neatsiklausęs Vyr. Tribunolo nario p. Janulaičio sutikimo parašė įsakymą del pristatymo p. Prezidentui apie p. Janulaičio atleidimą iš Vyr. Tribunolo nario vietos ir paskyrimo jo Panevėžio Apyg. Teismo pirmininku.

Geg. 6 d. p. Prezidentas p. Teisingumo Ministerio pasiulymą priėmė. Geg. 8 d. šitas įsakymas jau buvo p. Janulaičiui įteiktas.

Gegužio 12 d. Valst. Liaud. Frakcija įteikė Seime Teisingumo Ministeriui interpeliaciją kurioj nurodoma, kad Vyr. Tribunolo seniausio nario p. Janulaičio be jo paties prašymo atleidimas ir paskyrimas Panev. Apyg. Teismo pirmininku priešingas yra veik. įstatymams ir klausia delko taip pasielgė ir ką mano p. Teising. M-ris daryti, kad atstatytų teisėtą tvarką.

SUTKUS IŠTREMIAMAS IŠ KAUNO.

Kauno miesto ir apskr. karo komendanto nutarimu iš gegužės 11 d. „Vilkolakio" režisorius p. A. Sutkus už pastatymą pereitą šeštadienį „Vilkolaky" komedijos „Mušketieriai" laike 24 val. išsiunčiamas iš Kauno miesto ir apskr. ribų visam karo stovio laikui ir uždraudė per visą šį laiką vaidinti ir spausdinti komediją „Mušketieriai". Priežastis — minėtoje komedijoje esą įžiurima kariuomenės įžeidimas. P. Sutkus apleidžia Kauną šiandien gegužio 12 d. traukiniu 5 val. 55 m.

D-ro Šliupo 50-metinis Jubilėjus

Iš tilpusio „Šiaulių Naujienose" paties D-ro Jono Šliupo parašyto straipsnio sužinome, kad šiemet sukanka 50 metų nuo to laiko, kai gerb. D-RAS JONAS ŠLIUPAS pradėjo dalyvauti visuomeniam judėjime. Kadangi tas straipsnis dideliai reikšmingas, tai žemiau perspausdiname jį ištisai. Kartu, pasinaudodami šia proga, norime išreikšti savo širdingiausius linkėjimus, kad pasišventusiam lietuvių tautos budintojui nepritruktų jėgos ir energijos kuoilgiausius metus darbuotis Lietuvos liaudies švietimo labui!

Minimas D-ro Jono Šliupo straipsnis yra sekamas:

„ŠE JUMS ŠPYGĄ, BEDIEVIAI!"

Taip seniai rašė „Permazone" Dr. St. Matulaitis, kurios tai špygos nė jam nė man nė keliolikai kitų senų darbininkų klerikalinė Lietuva nešykštauja. Mat, klerikalai, lyg šėtonas Kristų, dabar išmėgina musų patriotizmą. Net tuli Amerikos lietuviai, ypačiai į mane, atsižiuri, ką sakysiu, kada Lietuva taip skaudžiai myli mano 50-metinį pasišventimą jos šviesai, gerovei ir laisvei. Mat, svajoti apie Lietuvos vargus ėmiau tais laikais, kada Mintaujos gimnazija šventė savo 100-metinį jubilėjų (1875 m. sulietuvinau tulą Hoffmano apysakėlę, kuri deja dingusi yra), ir dirbau nuo to laiko vis intensyviau, iki dabar, kada senatvė pradeda mažinti jėgas, neatsižvelgdamas į lenkų, vokiečių ir rusų persekiojimus. Bet ir klerikalų persekiojimas taip-gi lydėjo mane per visą gyvenimą su nemažesniu įtempimu, o dabar bene pasiekė savo čiukurą.

Šiauliškiai laukia mano raštų. Bet ar jie žino, kad už mano raštus „Š. Naujienos" verčia ir valstybės gynėją ir policiją dirbti daug bereikalingo darbo? Kiek jau protokolų sustatyta už tą mano neapmaldomą laisvės žodžio mylėjimą? Rods „Rytas" rašo, kad Lietuva man per daug laisvės duodanti; suprask, dar kalėjime neatsiduriau! Tatai jau bus galutinu Lietuvos laisvės prirodymu... Bet klerikalams pasakau, kad aš nebijau nė jų inkvizicijos, nė kalėjimo; prieš spėką ir smurtą aš nesispirsiu. Aš „materialistas", idėalą šviesos, gerovės ir laisvės augščiau statau už savo asmeninį komfortą. Klerikalai sakosi „galandą ginklus, kalą šarvus", aš gi kito ginklo nevartoju kaip vien gyvą ir rašytą žodį. Man geležiniai ginklai, inkvizicijos ir kalėjimai ne svarbus „argumentas".

Karo metu leidžiausi į politiką; Rosijoje agitavau už Lietuvių-Latvių nepriklausomą respubliką. Anglijoje vardan amerikiečių atstovavau Lietuvą. Po karo dirbau Rygoje, ir po tam mečiau politikos darbą. Dirbti ėmiau ekonominį Lietuvoje darbą, tvėriau bendroves ir pats prie esamųjų dėjausi. Laikai buvo sunkus, pereiginiai, ir daugelis mano darbų nepavyko, pats geroką dalį savo Amerikoje uždirbtų pinigų prikišau. Laikiausi prie banko, kurin nemaža pinigų buvau įdėjęs. Bet ir čion valdyba, regimai augštesnių ponų siegiama, 6—II—25 man palinkėjo, kad „be valdybos leidimo" nė šventadieniais aš nedrįsčiau, nors ir savo lėšomis, atsitraukti iš vietos... Atėmė automobilį (Fordą), gražiu budu uždraudė paskaitas laikyti, ir skersavo už įsteigimą „Š. N." Tatai nedaug gelbėjo, kaip negelbi gymnazijų direktorių mokiniams draudimas eiti mano paskaitų klausytis (už tai jaunikaičiai net mergaitėmis ėmė regtis, kad tokie paidagogai jų nepažintų!). Apie universitetą nė kalbos nėra, ten mano žodis drugiu pakrečia musų Friburgo daktarus ir profesorius. Liko dar spaustuvė, bet publika ne ką žino, kaip šiandien varžomos Lietuvoje spaustuvės! Nesistebėsiu, jeigu „griežtesnės priemonės" klerikalų ir tą nuo manęs išveržš.

Likau proletaru, kaip kad esmi juomi pradėjęs savo gyvenimą. Jeigu turiu kur galvą priglausti, tai ačiu žentui, kurio ukyje dabar laikinai gyvenu, o ant kurio žemės sklypo Kaune dabar statausi bakužę. Kur čia bakužė! Anot krikščioniškųjų seimo narių, tai juk palocius! Regimai jiems malonu butų, kad aš pelių urve gyvenčiau! Ir rimti tie seimo ponai... Jie mane „vyskupu" apkrikštijo, nors man vyskupo algos nemoka. Kad bent konsekventiški butų, tai juk nepykestaučiau nė už titulą... (nors negražų).

Įsteigiau ethinės kulturos draugiją. Rodos dorovė turėtų buti visiems maloni? Bet tiems, kurie dovanai dvarus įsigijo, žemėmis pasidalino, sinekuras įsigijo, gerai apmokamose valdžios vietose šildosi, neleistinomis spekuliacijomis pralobo, tiems ethinė draugija pasibiaurėjimu kvepia. Jiems civilių aktų nereikia, nes mažina pajamas šventos bažnyčios; laisvamanių vaikus mokyklon neįleidžia, kad neužkrėstų šviesos mikrobais klerikalų augintinius. Sulyg jų — iš mokyklos reikia išleisti davatkas, kad gerbtų senus prietarus, raganavimus, burtus... Užkliuvo carizmo garbintojams net mano svetur gautas mokslo titulas, mano išeitos mokyklos...

Lietuvos šiądykščiai penimiai ir alintojai laukia, ar žinote ko? Ogi atsidarymo sienų į Rosiją, Lenkiją, Ameriką... Romos politiką jie arti širdies turi (tai kas kad pats papa jiems įspyrė į viešai nesakomą vietą!), nes su papos pagalba jie gali ir toliau mulkinti tamsias kaimo minias. Bile naujiemsiems ponams ir kunigams gera ir šilta, kam čia galvas laužyti už skurdžius ir vargšus! Mums — proletalams — tur but geresnė gadynė virs tik tuomet, kada visi gaudagrašiai, aristokratų mėgdžiotojai, cenzurų garbintojai, inkvizicijų ir plėgų mėgėjai vėl gaus išsikraustyti iš Lietuvos, geresnėms progoms atsidarius Rosijoje ir Lenkijoje.

Tokiose aplinkybėse aš švenčiu savo 50-metinį jubilėjų. Del Lietuvos, nepriklausomos ir laisvos, mečiau liuoną gyvenimą svetur ir parvažiavęs tėvynėn ketinau užbaigti amžių tarpe vargšų ir skurdžių, del kurių esmi gan ilgokai dirbęs. Vargšų likimas yra mano likimu. Ir Lietuva tuomet taps laisva ir nepriklausoma, kada dings skurdas ir tamsa po visų piliečių pastoge ir padange. Praeitąjį metą klerikalai turėjo didelį džiaugsmą ir šnekėjo, kad jų Dievas mane nubaudęs esąs, mat sunkiai įsirgęs buvau ir manė, kad mirsiu. Bet kada sveikata ėmė grįžti ir ketinau vėl gymnazijoje mokytojauti, tai pakėlė klegesį prieš svetimų literaturų dėstymą ir mane (gražiu budu) pavarė: vis tie šviesos mikrobai kalti, ar ne biaurybės!

Aš tuomi didžiuojuosi, kad manęs kunigai ir ponai neapkenčia, kad jie mano žodžio lyg botago bijo. Ir mirti noriu baidykle tamsos ir vargo platintojams ar palaikytojams.

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

907 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi būt siunčiami Redakcijos vardu ir turi būt su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir automams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

NAUJAS KLERIKALŲ SMURTO ŽYGIS.

Pereitame „Tėvynės" numery minėjome dar vieną Lietuvos klerikalinės diktaturos „griežtosios politikos" smurto žygį, butent uždarymą Realinės Mariampolės Gimnazijos. Iš Lietuvos pažangiųjų laikraščių pranešimų sužinome, kad šitam savo žygiui pateisinti klerikalai neturi jokių rimtų motyvų. Minima gimnazija uždaryta vien delto, kad ji nėra klerikalinės valdžios globoje ir joje negalima apaštalauti klerikalizmo auklėjimui. Jokių kitų motyvų nėra ir buti negali, nes gimnazija buvo sutvarkyta ir **vedama sulig įstatymais nustatyto gimnazijų programo.**

Šituo savo žygiu klerikalai galutinai įrodo savo dvasinį subankrutavimą. Jau jei Lietuvos valdonams priseina griebtis net tokių priemonių pažangiųjų švietimo įstaigų smaugimui, tai jų padėtis yra labai apverktina ir jau baigiasi dienos jų viešpatavimui. Kad ir mažai išsilavinusiam žmogui yra aišku, kad reakcinio teroro priemonėmis žmonėse kilusios pažangos ir mokslo dvasios nepasmaugsi. Gali pasmaugti visas pažangiąsias mokyklas, visas galingojo mokslo įstaigas, bet kilosios visuomenėje laisvo ir pažangaus mokslo dvasios nepasmaugsi. Juo labiau tatai pradėsi spausti ir persekioti, juo galingiau tas jausmas, toji dvasia pradės plėstis ir su kiekviena diena vis platesnes ir platesnes žmonių minias apims. Tai yra nesulaužoma gyvenimo taisyklė ir kiekvienas pastojimas kelio žmonijai į nevaržomo mokslo ir pažangos pasaulį tik dar labiau paakstina žmoniją kovoti ir veržtis prie savo užsibriežto tikslo ir ankščiau ar vėliau ji to savo tikslo pasiekia. Šitą faktą kuoaiškiausiai pasako ir pati lietuvių tautos atgimimo istorija.

Taigi ir uždarymas Realinės Mariampolės Gimnazijos tik pačius klerikalus galutinai demaskuoja visos lietuvių tautos akyse ir šituo savo smurto žygiu jie tik sau daugiausiai pakenkia. Dabar pamatys kiekvienas blaivai protaujantis lietuvis, kas ištikrųjų klerikalams rupi. O jiems rupi, kad Lietuva butų tamsi ir juoda, nes tik tuomet galima nekliudomai viešpatauti tamsybės apaštalams. Bet šitokiais savo žygiais mokslo ir pažangos priešai savo tikslo nepasieks, nes Lietuvos žmonės jau supranta mokslo ir apšvietos reikšmę ir visomis išgalėmis prie to siekia. Taipgi kiekvienas gerai žino, kad ir klerikalų pasakos apie minimos gimnazijos bolševikiškumą nevertos nei išrugų šaukšto. Kad minima gimnazija nebuvo bolševizmo idėjų skelbėja, tai kuoaiškiausiai liudija tas faktas, kad visą laiką Amerikos lietuvių komunistai smerkė ir šmeižė ją, kaipo buržuazinę įstaigą, kuomet Amerikos lietuviai dėjo pastangų šitai gimnazijai palaikyti ir ją ginti nuo klerikalų persekiojimų.

Liudna žymėti šitas faktas, kad Lietuvoje viena pažangiąja mokykla mažiau ir Suvalkijoje nelieka nei vienos pažangiosios aukštesnės mokyklos. Bet Realinės Mariampolės gimnazijos dvasia pasilieka gyva ir jos niekas negalės pasmaugti, iki ji galutinai užviešpataus visą Lietuvos gyvenimą. O kad ji laimės ir tamsos skleidėjus nugalės, tai abejoti netenka ir tas įvyks gal daug greičiau, negu daugelis iš mųs manome. Todel ir šitai gimnazijai sutrukdymas rimto ir svarbaus švietimo darbo yra tik laikinas. Dabar pareiga kiekvieno pažangaus Amerikos lietuvio padaryti tinkamas išvadas iš šito reikšmingo įvykio. Dabar kiekvienas gali suprasti kokis sunkus darbas Lietuvoje nevaržomo mokslo ir švietimo dirvoje veikti ir todel kiekvieno pareiga visomis išgalėmis Lietuvos pažangiąjai visuomenei gelbėti žutbutinėje kovoje su juoduoju klerikalizmu. Šita prasidėjusi neatlaidi kova tarpe pažangos ir tamsybės eis tol, kol pažanga tamsybę nugalės ir apšvies mokslo spinduliais visą Lietuvos gyvenimą. Juo daugiau moralės ir medžiaginės paramos suteiksime pažangos šalininkams, juo greičiau kova pasibaigs ir Lietuvos žmonėms laisvės, teisybės ir teisėtumo aušra užtekės.

Griežčiausiai protestuojame prieš šitą klerikalų smurto žygį ir visu galimu pasipiktinimu smerkiame jį! Taipgi žinome, kad jį pasmerks ir kiekvienas pažangus ir protaujantis lietuvis ir visas kulturingas pasaulis. Šitoki Lietuvos valdonų darbai yra dvidešimtojo amžiaus gėda Lietuvai — jie priligsta Varšavos militaristų žygiams prieš lietuvių mokyklas užgrobtoje Lietuvos dalyje.

Lietuvos-Vatikano Konkordato Projektas ir Jo Reikšmė

KONKORDATO REIKŠMĖ.

Rašo **Juozas Dekeris Andrušaitis.**

(Tąsa)

Pereitame **„Tėvynės"** numery tilpo **„Lietuvos Respublikos Konkordato su Šv. Sostu Projektas".** Ponas Vitaitis, **„Tėvynės"** redaktorius, suteikė man iš kalno to „konkordato" kopiją su tuomi sumanymu, kad aš, „kaipo tik ką grįžęs iš Lietuvos ir žinąs jos santikių gyvenimą", **„Tėvynės"** skiltyse jį komentuočiau. Išsyk, nežinodamas „konkordato" turinio, sutikau tą **padaryti**; bet, susipažinus man su juomi, išnyko visas komentavimui noras ir maniau jį be nieko **„Tėvynės"** redaktoriui grąžinti. Vienok, kuomet atkreipta mano domė į tą faktą, kad **„Tėvynės"** Nr. 16 užrašyta **„Kauno Diplomato"** ir pono **Domo Klausučio** tuomi klausimu veik visas laikraštis ir, apart pasipiktinimų nieko neišaiškinta, supratau, kad reikia jis komentuoti. Užtad, atsižvelgdamas į tą, kad taip sunkiai suprantama aiškųs dalykai, svarbesnę projekto prasmę čia paaiškinsiu.

Lietuvos Respublikos Konkordato su Šv. Sostu projekte trys bendros mintys kyla aikštėn. Bendrieji tų minčių posmai sekami:

A. Susijungti su Lenkija.

B. Dvasios ir kuno vergijoje paveldėti geruosius, lietuviškos dvasios kunigus.

C. Tautžudystė:

a) panaikinti Lietuvos kariuomenę;

b) įvesti Lietuvių Tautos dekadenciją;

c) Tautai išnykus paveldėti jos ukių žemės.

A. Susijungti su Lenkija.

Apie susijungimą su Lenkija kalba 2 straipsnis; jis sako: **„Lietuvos Respublikos sienose sudaroma atskira bažnytinė provincija su arkivyskupu pryšakyje... Arkivyskupo sostinė... nustatoma vėliau atskira sutartimi" — tačiau susitariama, kad Vilniaus, Seinų ir Žemaičių vyskupijos įeina į Lietuvos bažnytinę provinciją.**

Iš to, aišku, butų klaidinga manyti, kad per tai manoma atgauti Vilnių ir Seinus. Vilnius ir Seinai jau Romos skirti Lenkijos kardinolatui. Apie tikslumą bei šventenybę to priskyrimo, einant kanoniškais dėsniais, Lietuvoje nei abejoti, nei tam priešintis negalima, — o jau, saugok Dieve, jei kas manytų iš to sprendimo diplomatijos budu išsisukti! Taigi to čia nemanoma. Kas čia labai emfatyviai pareikšta, tai tas, kad **susitariama,** jog Vilnius, Seinai ir Žemaičių vyskupijos sudaro „Lietuvos bažnytinę provinciją". Tą **susitarimą** pasirašius, **„vėliau atskira sutartimi nustatoma",** kad tos „bažnytinės provincijos" arkivyskupo **sostinė** — Vilnius ir tada „legalus" Lietuvos arkivyskupas sėda Vilniuje. O juk Vilnius jau Romos skirtas Lenkijos kardinolatui, taigi einant Romos hierarchine tvarka, Lietuvos arkivyskupas automatiškai tampa dalimi Lenkų Kardinolato. Kitos minties šitame projekto punkte nėra. Čia tiktai kitas budas su lenkais susijungti.

B. Dvasios ir kuno vergijoje paveldėti geruosius lietuviškos dvasios kunigus.

Iki dabar, palyginamai, Lietuvoje kunigai buvo laisvi. Tiesa, tikybos reikaluose jie priklausė nuo vyskupatų hierarchijos, bet, kadangi jų algos buvo jiems mokamos iš Lietuvos valdžios, medžiagiškai jie, aišku, buvo laisvi. Šito dalyko dėliai jie liuosai, kaipo piliečiai, dalyvavo viešame gyvenime ir krašto reikalais savo pažvalgas bei nusistatymus laisvai reiškė. Prieita prie to, kad, pavyzdžiui, kaip kitasyk, reikalauta, kad lietuviai lenkiškai savo išpažintis sakytų, taip dabar, dėka už dėką, reikalauta, kad visi lietuviškai savo išpažintis sakytų. Klerikai gi abiejose seminarijose pertraukė pamokas lenkų kalboje ir nustojo lenkų kalbos mokintis.

Šitas aukštesniemsiems kunigų luomams, bei civiliams „Lietuvos" jezuitams baisiausiai kenkė. Kadangi, tas elgėsis remta medžiagiškąja kunigų nepriklausomybe, aišku, medžiagiškas kunigo suvaržymas statyta butina pareiga. Taip, del to, matome, kad sulig konkordato projekto, kunigo laisvė naikinama. Sulig jo, kunigams algas mokės ne Lietuvos valdžia, bet jau Episkopatas. Lietuvos valdžia (22 str.) „išmoka Lietuvos episkopatui... litų sumą... lygia Lietuvos gyventojų **katalikų** skaičiui" — reiškia, kaip dabar, du milionu (2,000,000) litų, iš kurių episkopatas užlaiko arkivyskupato hierarchiją ir moka kunigams algas. Tos algos, hierarchijos mastu matuotos, bus baisiai mažos; gi sudarius kunigų proletariatą (10 ir 2 str.) del seminarijų daugybės bus dar mažesnės; gi, kad privertus kunigų proletariatą sau pragyvenimą kvesta (aukų rinkimu) daryti, algos bus minimalės. Atsižvelgus į tai, kad jau tauta du šimtu tukstančių (200,000) dolerių episkopatui mokės, kad duos dyka bažnyčias (19 str.), butus (5 str.) — visa liuosa nuo mokesčių (20 str.), kvesta bus begalo sunki. Tose sąlygose kunigo gyvenimas, tiesiog, bus nepanešamas.

Šita dalis to konkordato, aišku, žymisi baisiai aukštai pakelta ranka „Lietuvos" sekularių bei civilių jezuitų prieš Lietuvos kunigų luomą. Vyskupatas, apsodinęs visas šiek tiek pelno duodamas vietas (9 ir 28 str.) „savo ištikimaisiais" kunigais, grustų kunigų proletariatą į negalimą užsilaikymą kvesta; o kuomet kunigai skurstų ir badautų, tada, už **specialius** pasitarnavimus duotų pašalpą. Tokioj tai kuno vergijoje atsidurtu Lietuvos kunigas konkordato metu.

C. Tautžudystė:

a) Lietuvos kariuomenės panaikinimas;

b) tautai dekadencijos ir degeneracijos įvedimas;

c) žemės ukio paveldėjimas.

Aukštasis konkordato autorių tikslas — apeiti Lietuvos žemės ukio reformą ir paveldėti lietuvių žemę bei turtus. Kad pasiekus šio tikslo, jie supranta Lietuvos kariuomenę, kaipo įrankį, gi vienuolyną — kaipo įsieitį. Jie supranta, kad jeigu leista jiems butų iš vienos pusės kariuomenėje pragaro sąlygas kurti, o iš kitos pusės, karišką jai nuomonei vienuolyno žemiškos laimės dangų atidaryti, tai, per lengvą nuo kariuomenės pasiliuosavimą, kuris iš jų rankų paeitų, visi vienuoliais taptų ir jų turtai vienuolynams patektų; per vienuolynus gi tuos turtus kontroliuotų episkopatas.

Su tuo tikslu minty, jie sąlygas sukurė. Iš vienos pusės, jie nekalčiausiai pavedė Lietuvos kariuomenę dvasinei arkivyskupo jurisdikcijai (str. 28), bet nepamiršo **mėsos,** „tose dalyse, kur **katalikų** dauguma". Kadangi **konkordato** autoriai, labai gudriai, nekalba **Romos Katalikų** vardu, o bendrai **katalikų,** aišku, Lietuvoje, išskyrus hebrus ir mažą muzulmonų skaitlių — **visi katalikai.** Rementies faktu, konkordatui pradėjus veikti, butų galima nustatyti katalikybės rušis ir visus tos rušies katalikais daryti. Šis faktas pirmiau butų naudojamas prieš tuos, kurie Romos katalikų pareigų nepildytų, arba norėtų nuo Romos katalikybės atsiskirti, o paskui prieš tuos, kurie Romos katalikais nebutų. Taigi, Lietuvos kariuomenė, rementies jos disciplina, taptų inkvizicijų ir persekiojimų punktais.

Tokių sąlygų sėklas sumetę į kariuomenės dirvą, kuri Lietuvoje jaunystėje visiems bendra, jie, iš kitos pusės, pradėtų pagrindus tiesti vienuolynų gerovei.

Mintimi konkordato autorių, vienuolynas — žemiškos laimės dangus; vienuolis — jo valdytojas. Kaipo pilietis, vienuolis, turi ypatingų teisių (21 str.); kaipo vienuolyno narys—organizuotų, „juridinio asmens", teisių (18 str.). Apart to, jis turi vyskupo globą transendentalių tiesų (15 str.). Jie valdytų turtą, einant agrare reforma proporcionaliai vienuolyno narių skaitliui, jau tai mintimi 21 str. ir 18 str., kur **pilnas** ar **nepilnas** — reiškia dviejų ar trijų ypatų skaitlius sudaro vienuolyną. Jei, kuris narys negana turto turėtų — sau dapirktų, arba, einant agrare refofrma įsigytų; jei visiškai bežemis, vienuolynas, kaipo įstaiga (18 str.) užtrauktų vidaus, arba iš **užsienio** paskolą ir, per bežemį narį sau nejudimąjį turtą pirktų. Taigi per vienuolyną bežemis vienuolis „sau" įsigytų dvarą ar ukį. Tokį dvarą ar ukį, del vyrų bendro vienuoliavimo apdirbinėtų merginos ir senos mergos. Tam tikru atostogų metu vienuolis — dvaro savininkas „brolių-vienuolių" buryje **administracijos** reikalais į savo dvarą nuvažiuotų. Kitu pavasario metu dvaro darbininkes garnys aplankytų. Tada „nelaimingųjų" vaikams „brolis-vienuolis" savo dvare prieglaudą įsteigtų ir per tai „jo" dvaras labdaringa, liuosa nuo mokesčių įstaiga taptų (20 str.)! Jeigu delto kiltų skandalų, kur vienuolį surasi? Visa tur eiti per vyskupą (15 str.), per painiai organizuotą kapitulą (25 ir 26 str.). Taigi, Viešpatie brangus, ko daugiau reiktų? Vienuolis — triguba laisvė! Organizuotas kapitalas, organizuotas užtarimas, kreditai, — turtas! Korano pasaulėlis!...

Taip skirtingų sąlygų sėklas pasėję — pragaro kariuomenė, je, o dangaus vienuolyne, jie pradėjo svarstymo punktą, arba fulkrumą toms sąlygoms valdyti. Aišku, tų sąlygų svarstymo punktas — **„episkopatas"**; kondicija — **„įžadas".** Reikia tik „laikinai" **žadėti** prieš vyskupą vienuoliu likti, kad turėt kariuomenės pragarą ligi 28 metų atidėtu (21 str.); jeigu vėliaus **jaunystės audroms** praužus, „amžinųjų įžadų" vienuoliu taptum, esi nuo kariuomenės pragaro visiškai liuosas (21 str.). Kadangi tų „įžadų", „episkopato" išmanymu, kondicija **begalo. svarbi.** aišku, sprendimo galią jie **episkopato rankose sukoncentravę** nuo visų **galimųjų iš valdžios pusės kliučių užfortifikavo,** barikadoms apstatė. **Tik pažiurėkime.**

„Lietuvos Respublikos teritorijoje (12 str.) gali kurtis vienuolynai vietiniam vyskupui davus leidimą raštu". Apie tokį kurimąsi, tiesa, vyskupas praneša vyriausybei, bet vyriausybė negali nieko daugiau daryti, kaip tik tą pranešimą savo žinion priimti, nes, **vyskupas** (3 str.) **„tiesiai ir išimtinai priklauso nuo Šv. Sosto"** ir (8 str.) **„turi visiškos laisvės — bažnytinių reikalų tvarkyme".** Kadangi vienuolijos — bažnytinis reikalas (15 str.), o jei ne reikalas, tai pats faktas, kad jis **gali kurtis** vietiniam vyskupui davus **leidimą** raštu, be jokių iš valdžios pusės „pasiaiškinimų" — kaip to, pavyzdžiui, vyskupas iš vyriausybės reikalauja, kuomet dvasininkai (25 ir 26 str.) teismuose kaltinami, aišku, jos nekvestijonuojamos ir nesustabdomos iš valdžios pusės. Tokių vėl vienuolijų skaitlius, mintimi 18 straipsnio, kur **pilnas** ar **nepilnas** vienuolynas, — tai yra: iš **dviejų** ar **trijų** ypatų sudaro vienuoliją, gali butų lygus pusei musų vyriškojo jaunimo skaitliaus! Taigi nė vienuolynai, nė jųjų skaitlius **neapryboti.** (Daugiau bus)

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda **DR. S. BIEŽIS,**
2201 W. 22-nd St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

PIENAS KAIPO MAISTAS.

Šeimininkė turi žinoti nekuriuos reikalingus dalykus apie pieną. Massachusetts Valstijos Agrigulturos Departamentas nesenai patiekė tos valstijos šeimininkėms paaiškinimus apie pieną, nekurie iš jų čia paduodami.

1. Ar pienas maistas? Taip, nes jis turi visas reikmenis sudarymui raumenų, kalkines druskas kaulams ir dantims, akstina augimą ir duoda riebumynus ir cukrų, kurie gamina šilumą ir energiją.

2. Ar kiti valgiai turi tuos dalykus? Nei vienas kitas maistas neturi jų toje proporcijoje.

3. Kaip pienas susilygina su mėsa ir žuvimi kaslink kainos? Pienas priduoda visas reikmenis ir mažiau kainuoja.

4. Kodel pienas reikalingas kaulams ir dantims? Aštuoniasdešimt penki nuošimčiai mineralų, kurie sudaro kaulus, susideda iš kalkių. Pienas priduoda daug kalkių, ir ypač daug jo reikalauja vaikai ir motinos, kurios turi maitinti kudikius.

5. Kas randasi piene, kuris akstina augimą? Mokslas yra suradęs, kad piene, smetonoj ir svieste randasi tam tikros ypatybės vitaminais vadinamos, kurios yra labai reikalingos vaiko augimui. Gyvuliai neauga, jei tas jų maiste nesiranda.

6. Kiek pieno reikia kasdien vartoti? Užaugęs reikalauja puskvortę kasdien, nežiurint kokioj formoj ar smetinos, sviesto ar surio. Vaikai turi gauti daugiau pieno, negu užaugę, nes jų valgis nėra taip įvairus kaip užaugusių.

7. Jei pieno negalima pirkti, koki kiti valgiai gali užimti jo vietą? Nėra nei vieno kito valgio, kuris galėtų pieno vietą užimti. Verčiau ekonomizuoti kituos dalykuos, o ne atsisakyti nuo pieno.

Pienas yra ekonomiškas valgis ir reikalingas visiems.

SKILVIO NEMALIMAS.

Skilvio nemalimas gali buti priežastimi bile kokios ligos, kurią galima surasti tik per gerą fizinį išegzaminavimą.

Kuomet skilvis nenori priimti valgio, kuomet atsiraugiama ir jaučiama skausmas skilvy, tuomet skilvis nemala. Jei kas nors taip jaučiasi, turėtų greitai kreiptis prie gydytojo.

Dažniausiai skilvio nemalimo priežastis yra netinkamas valgis. Gal kartais per daug valgoma arba valgis nėra tinkamas, arba pergreit valgoma. Atsižvelgiant į tai, ant kiek skilvis yra skriaudžiamas, stebėtina dar kad jis dirba. Žmonės pripratę skilvį prikimšti netinkamais valgiais ir kuomet skilvis nebegali dirbti, tada sakoma, kad skilvis nemala. Kad apsisaugojus nuo tokių aplinkybių reikia reguliariai valgyti tinkamus valgius, neperdaug ir gerai juos sukramtyti.

Apart netinkamo valgio, yra dar kitų skilvio nemalimo priežasžių. Taip vadinama appendicitis liga yra viena; dažnai ji yra pradžia vėžio ligos viduriuose. Inkstų ligos prasideda su skilvio nemalimu; taip pat ir kepenų ligos turi artimus ryšius su skilvio nemalimu.

Atsižvelgiant į tas pavojingas ligas, kurių pirmiausis ženklas yra skilvio nemalimas, galima paklausti — kodel nesurasti ligas kuomet jos pasirodo, kuomet jas galima dar išgydyti? Kam laukti taip ilgai, kad sužinojus tikrąją skilvio nemalimo priežastį ir tik pagaliau atrasti, kad kokia nors pavojinga liga yra jau įsigalėjus ir jau nebeišgydoma? Kad apsisaugojus nuo tokios padėties, reikia dažnai lankytis pas gydytoją. Jei bus atrasta, kad skilvio nemalimas yra tik pradžia kokios nors pavojingos ligos, bus galima ją išgydyti ir prailginti gyvenimą. Bet jeigu tik spėsi, gali įspėti negerai, ir jei skilvyje rasis votis ar vėžys, brangiai turėsi atsilyginti už klaidą.

Aišku, kad kuomet skilvis nemala, tam yra priežastis, ir taip pat aišku, kad tinkamu gydymu tą priežastį galima panaikinti. Niekuomet neigauk papročio imti įvairius vaistus po valgio, kad apsisaugojus nuo skilvio nemalimo pasekmių.

Gydytojas turi įvairius budus, kuriais suranda nuo ko skilvio nemalimas pacina. Jei nesijauti gerai po valgio ir jei atmainius ir sureguliavus valgį vis nesijauti geriau, tuomet ilgai nelaukęs kreipkis prie gydytojo ir klausyk jo patarimų.

FLIS.

Žaizdos, padarytos iš revolverio šaudymo, reikia apščiai atidaryti, išvalyti gerai ir ištepti su jodyna arba karboliaus rukščia, o paskui vartoti spiritą (alkohol).

Nuo ausų skaudėjimo reikia pavilgyti į chloroformą šmotelį vatos ir pridėti prie ausies porai minutų. Skausmas tuojaus pereina.

Antakių patinimas, ypatingai iš ryto: lygus ir tyrai raudonas liežuvis greta ypatingo pirštų pajautimo (atbukimo) rodo inkstų ligą.

Domas Klausutis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

Bet liaudis priešingai pasisakiusi, net pavartojus teroro priemones... Kitaip sakant, pasikėsinimas nužudyti p. Galvanauską, įkišus jo naman „pragaro mašiną" buvęs ne kas kitas, kaip teroristinis aktas visuomenės pavartotas, kuri buvo labai susijudinusi, kuomet sužinojo, kad vyriausybė rengiasi priimti Hymanso brukamąjį projektą. Delto Lietuvos vyriausybė nieku budu negalėjo priimti Hymanso siulomąjį projektą ir jos galutinoji išvada esanti „laukti". Čia esama nemaža teisybės, ypač del vyriausybės noro priimti Hymanso projektą.

Lietuvių ir gudų persekiojimai Vilniuje nusakyti gana teisingai, tik iš to išvada reziumuota netikusiai: girdi Lietuvoje esą 45.000 lenkų, kurie Seime turi vos tris savo atstovus... Taigi čia visai neproporcingai esanti reprezentuojama lenkų visuomenė. Toliau asilo ašarojimu nusiskųsta, kam iš lenkų dvarininkų atimama žemė (dvarai) ir duodama lietuvių kariuomenės savanoriams, arba šiaip ukininkams, mažažemiams. Kai kurie dvarai esą sekvestruoti. Lenkai esą persekiojami, areštuojami ir pagaliau ištremiami iš Lietuvos. Lenkų spaudos organas Kaune esąs baudžiamas ir uždarinėjamas. Ir kitokių bobų plepalų nemaža tame pranešime prirašyta, kas jas čia ir besuskaitys... Vis ta tai senoji giesmelė, kurios ponas Chardigny išmoko nuo lenkų, ir tie patys „argumentai", kuriais lenkai pasiremia.

Vienas yra labai svarbus nurodymas pulk. Chardigny pranešime, prieš kurį mes turime griežčiausiu budu protestuoti, butent prieš *neteisingą* Chardigny padarytą išvadą. Pulk. Chardigny, rašydamas apie Vilniaus visuomenės politinį nusistatymą, štai ką sako: .....tiktai lenkai ir žydai yra pilnai tautiniai susipratę. Tarp lietuvių-ukininkų tautinis judėjimas prasidėjo tiktai nuo Lietuvos nepriklausomybės laikų. Gudai-ukininkai apskritai mažai išlavinti ir neturi nei elementariniо tautinio susipratimo. *Tuo budu sprendžiama, kad tos dvi tautos krašto politikoje jokios rolės nevaidina...*"

Visų pirma, tokį biaurų absurdą galėjo pasakyti vien toksai žmogus, kaip ponas Chardigny, kuris atvažiavęs į Lietuvą, tarėsi esąs kažin kokioje Sijamo valstybėje, kur civilizacija ir kultura yra pašokėjusi ne aukščiau dramblio... Del to ordenuoto pulkininko pono Chardigny Lietuvoje pasirodymas tegalėjo buti suprastas naujojo dievaičio pasirodymu... kurį Vilniaus konfederuotos, grakščios lenkaitės per Velykas sveikino supuvusiais kiaušiniais taškydamos... o lenkų valdžia skelbė, jog tatai buvusios „žaliomis rutomis vainikuotos lietuvaitės..."

Vadinasi, pulk. Chardigny siauru galvojimu išeina, lenkai vis delto yra teisėti Vilniaus krašto šeimyninkai, nes jie „kulturingi" žmonės. Jei taip tvirtintų pirmosios klasės kadečiukas, dar gal butų pakenčiama: vaikas, mat ir tiek težino, kiek per pamoką klasėje jam pasakoma. Bet kai *pulkininkas* daro panašaus turinio „išvadas" — čia jau yra ne kita, kaip vienas šališkumas, ar geriausiu atvėju perdaug prancuziška „logika".

Dabar pažiurėkime kurias išvadas pulk. Chardigny daro iš tokio savo pranešimo? Ugi, gana „objektingai"! Pavyzdžiui, pranešime norima įtikinti Tautų Sąjunga, kad lietuvių svajonės apie didžiąją Lietuvą yra paremtos istoriniais atsiminimais, brangiais fantazijos dalykais, o daugiau nieko. Tai lietuvių inteligentų prasimanymai, kurie jau 30 metų kelią tautinį judėjimą ir galų gale jau pasiekę teigiamų vaisių.

Stipresnių „argumentų" nemokėjo sugalvoti nei patys lenkų ministeriai, kaip, sakysim Sapieha, Skirmuntas ir daugel kitų.

Vadovaujanties pono Chardigny „logika", galima butų tvirtinti, kad ir Prancuzija nėra savarankiška valstybė! Visi prancuzų tautos istoriniai aktai galima skaityti brangios fantazijos atsiminimais ir daugiau nieko. Karolis didysis yra ne kas kitas, kaip tik Rolandos damos karžygis. Burbonų dinastija yra buvusi ne kas kita, kaip kulturingoji Rasputino giminė...

Ir argumentuojama toliau:

„...Kad praplatinus Vilniaus prie Lietuvos prijungimo idėją, lietuviai savo interesus surišo su gudų interesais. Bet gudai sudaro dar persilpną jėgą, kad galėtų duoti Lietuvai tvirtą paspirtį...

„...Bet gali atsitikti, kad per keletą metų gudai tikrai pajaus savo *tautą* ir tuomet jie atkreips savo akį į lenkus, kuriuose jie atras savo brolius — slavus..."

Perdaug jau čia naivus ir vaikiškas pono pulkininko įsitikinimas. Mus stebina, kad Chardigny taip maža tepažįsta gudų tautos psichologiją ir bendrai žmogaus psichologiją. Bene vienu kitu vaikišku pasakymu galima nulemti tautos likimas! Tiesą pasakius, nebegali žmogus suprasti, kas čia dedasi: prancuzas temato, kad slavai vien su slavais tegali sugyventi, tuo tarpu prancuzai iš savo netolimų giminiečių vokiečių paskutinius syvus baigia siurbti!

(Daugiau bus)

GYVENIMO RUOZAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

KONKURSAI.

Nėra reikalo aiškinti to žodžio prasmės ką reiškia **konkursas**, nes jis žinomas visiems, tik galima tiek pasakyti, kad kuomet konkursas yra paskelbtas, tai tam tikros grupės asmenys yra juomi užinteresuoti. Kad ir tiesioginiai jame neima dalyvumo, tai nejučiomis palieka dalyviais, nes kompeticija arba lenktyniavimas kokioje nors srytyje, sudaro pakilimą upo, kuris pagauna ir tuos žmones, kurie pirmiau visai mažai nebuvo tuomi interesuoti.

Vasaros metą, kuomet skaisti saulelė kaitina, žmonės sulaukę pailsio dienos, buriais susirenka pajurin, kur priimta mažai apsirengus ant smilčių pagulėti, ar jurų suriame vandenyje pasimirkyti, atsivėdyti; žodžiu, keletą valandų arčiau gamtos liuosai pagyventi, basam pabėgioti. Lengvai pluduriuojantis jurų pakraštis ir čion susirinkę maudosi, krykštauja linksmai, arti prie pavandenio ant smilčių šeimynos su vaikučiais žaidžia. Tik štai umu laiku ant jurų pakilo vėsula, didžiausios vilnys pradėjo plakti pakrantes. Vandenyje besimaudę tapo apverstais keliais kuliais, pakraštis aptvino vandeniu; viename, gali sakyti, momente, pakilo riksmas-kliksmas, visi bėga kur tik papuola. Reiškia, gamta išlošė konkursą ir palietė net tuos asmenis, kurie ir nemanė tame konkurse dalyvauti. Visi tik ir kalba, kad taip umu laiku užėjo vėsula; pas tuos žmones pakilęs upas.

Kitados, kuomet gyvenau Lietuvoje, kuomet dar spauda buvo draudžiama, tai jei kur koks poetas sueiliuodavo kokią nors poeziją, jaunimas budavo persirašo tas eiles vienas nuo kito ir nors tokiu budu budavo gana sunku besiplatinti tai naujanybei, vienok į porą-trejetą mėnesių išgirsi veik visoje apylinkėje jaunuosius dainuojant tą naują dainą. Reiškia, eina kontestas su pakilusiu upu. Čion, Amerikoje, jei kas sumano ir suranda kokią naują dainą, tai trumpame laike esti su gaidomis išspausdinta, visur teatruose išgirsi ir kur tik susidursi su jaunimu visur gali prisiklausyti tai dainuojant, tai švilpinant, grafafonai, radio išnešioja tą naujieną po visus kampus, taip kad vieno mėnesio bėgyje jau esti išpopulerizuotas dalykas. Tokios populiariškos dainos sukelia pas žmones upą. Netik daila, daina sukelia upą, bet ir kiti koki nauji sumanymai. Pernai turėjome „Mah Jong" kiniečių žaislą, kuris tai lošis Amerikos jaunimui buvo naujanybė. Šiemet visa šalis užsikrėtusi kryžiažodžių myslėmis (cross-word puzzle). Šimtais kas metai naujų sumanymų išeina pakėlimui žmonėse upo. Šimtai tukstančių dolerių išmokama sumanytojams ir tiems, kurie atatinkamai išriša tuos klausimus.

Įvairiose viešose parodose kas pasirodo įdomiausiu tas gauna pirmąją dovaną. Šokiuose kas išpildo geriausiai savo užduotį, tas stovi pirmose eilėse; arklių, dviračių, automobilių, aeroplanų, luotelių lenktynėse kas pirmasai pereina atžymėtą liniją, tas gauna garbę. Tai fiziškose lenktynėse laimėjimai konkursų, bet kur kas yra daugiau įvairių protiškų lenktyniavimų. Mokyklose yra paskirti konkursai mokiniams; kuris pasirodo gabiausis savo sryties moksle, gauna dovanoms stipendijas keliems metams baigimui augštesnių mokslų.

Išradėjas pabudavojo naują orlaivį; kad savo išradimą išpopuliarizuoti, pakelti žmonių upą, paskiria konkursą, suradimui naujam orlaiviui vardo. Piniguočiai, nupirkę plotą žemės, išrėže į lotus ir nori su dideliu sau pelnu žmonėms išparduoti; kad išpopuliarizuoti tą naują vietą, paskiria konkursus už tinkamiausią suteikimą naujam miestui vardo, paskiria dideles dovanas. Tukstančiai įvairių konkursų atidengiami kasdien.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje keliais atvėjais jau buvo paskyręs dovanas už parašymą geriausių raštų, mokykloms rankvedėlių ir šiaip jau straipsnių iš mokslo srities. Patartina butų, kad musų organizacijos Pildomoji Taryba, Redakcija ir Apšvietos Komisija skelbtų tokius literatiškus konkursus kas pusę metų reguliariai. Toki konkursai turėtų buti klasafikuojami įvairiais klausimais: moksliškų straipsnių, legendų, lengvos beletristikos, sveikatos, poezijos, žemdirbystės, dailės-meno, agitatyviškų straipsnių serijas, valstybės, politikos, sriovių klausimą ir šimtai kitų. Jei tokiems konkursams SLA. išleistų po kokius penkis šimtus dolerių metams iš lėšų fondo, tai nieko nepajustų ir niekas nenukentėtų, bet tokiais darbais pakeltų lietuvių tarpe upą, pritrauktų jaunimą bendran darban ir jis pradėtų mąstyti, veikti. Netik Amerikoje pakiltų upas, bet nemažą skaitlių dalyvių gautum ir iš Lietuvos. Kuomet žmonėse pakilus upas, kuomet visur žmonės kalba apie tą patį reikalą, jis tampa populiarus, o to Susivienijimui kaip tik labiausiai reikia. Nauda išsigarsinimo žvilgsniu, nauda organui, nes gautų vis naujų ir gerai apdirbtų raštų, nauda skaitytojams ir nauda rašytojams.

Susivienijimas dabar turi paskelbęs konkursą ir duoda dovanas už prirašinėjimą naujų narių prie SLA. Jau trečiu kartu SLA. savo nariams paskyrė dovanas; labai yra pagirtinas daiktas, nes kiekvieną kartą atidengiant lenktyniavimus, yra pakeliamas upas narių tarpe. Šiame SLA. Antrame Auksiniam Konkurse dalyvauja daug naujų jėgų; matomai kad upas yra pakilęs. Šitos srities konkursuose lengvai gali dalyvauti kiekvienas SLA. narys. Sunkiau dalyvauti tokiame konkurse, kur reikalinga fiziškos spėkos, gerų plaučių sukimui baisekelio rato, peršokimui per dvyliką pėdų augščio tvorą, pakėlimui tukstančio svarų, ar išsilavinimo pagauti ar lazda atmušti ore lekenčią bolę, arba reikalinga keletą metų prasėdėti mokykloje, kad išmokti taisyklingai parašyti straipsnį, ar išdėstyti kokioj nors mokslo šakoje paskaitą. Šiame-gi SLA. Auksiniame Konkurse gali dalyvauti seni ir jauni, vyrai, moterys ir merginos, nes nereikalauja pašvęsti savo dirbamojo laiko ir tik atliekamose nuo darbo valandose gali prikalbinėti lietuvius ir lietuvaites prisirašyti prie SLA. ir laimėti skiriamas dovanas. Delto dar ir dabar nėra pervėlu stoti eilėsna dirbančių ir lenktyniuoti, nes kiekvienas dar turi tą pačią progą.

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal *C. Delesle Burns*, iš angių kalbos — *V. Dargvainis*).

(Tąsa)

Bet aštuonioliktame amžiuje Paryžius buvo centru naujo bruzdėjimo, — tai buvo, taip vadinamoji, mokslo spekuliacija.

Kulturinguose salionose dailios ponios vaišindavo ir linksmindavo protingiausius tų laikų Europos žmones — Voltaire, d'Alembert, Diderot, Helvetius ir vėliau atėjusį į salionus Rousseau. Jiems kalbant apie meną, istoriją, mokslus ir filosofiją, juokianties iš tradicinių prietarų ir vėliausių karaliaus rumų skandalų, ponios karpydavo popieriaus paveikslėlius, ponai siuvinėdavo arba ausdavo gobelinus. Čia budavo priimami ir svetimšaliai, jei tik turėjo ką nors naujo pranešti. Turtingas finansininkas de la Popeliniere įsileisdavo į savo rumų miegamuosius kambarius italus dailininkus ir muzikus ir kitus svetimšalius artistus, lankiusius Paryžių. Madame Geoffrin kas savaitė ruošdavo pas save vienus pietus dailininkams ir kitus — rašytojams ir mokslininkams. Vieną dieną vienas jos svečių pasakė: „Kas atsitiko su tuo senu ponu, kurs sėdėdavo stalo gale?" Šeimyninkė atsakė: „Tai buvo mano vyras. Jis jau mirė". Jis, mat, nebuvo skaitomas tos skaisčios draugijos svarbiu nariu. Jos salioną lankydavo anglų filosofas Hume ir istorikas Gibbon, budami Paryžiuje.

Ši kulturingoji draugija beveik pasiliuosavo nuo Versailles rumų; kartu su tuo ji palietė net ir šiaip nelabai inteligentingus dvaronis. Liudvikas XV-sis nebuvo labai gudrus, bet jis laikėsi to laiko ponų „mados" ir audė gobelinus kedžių sėdynėms; jis net virdavo mažas vakarienes savo draugams ir mėgdavo dirbti ir kasinėti sodne. Ponios, „puldinėjusios jį", kai jo nuobodi lenkė žmona įkyrėjo jam, prikalbino jį pasirodyti karingu, ir jis ne kartą, tolokai ir saugiai sustojęs, žiurėdavo į mušius. Bet jis skubinai nusigrįžo nuo Fontenoy, kur tukstančiai žmonių buvo nukauti, kad pasimačius su savo nauja mylimąja, Madame de Pompadour, girioje, už mušių fronto. Šitoji Madame de Pompadour buvo *bourgeoise*, labai daili ir labai gabi moteris. Ji nukentėjo del to, kad kitiems rupėjo padaryti karalių karžygiu; bet ji taip jau uoliai remdavo ir meną. Ji ragindavo karalių remti gobelinų ir Sevres porcelianos pramonę, ir pati paruošė ne vieną dailų piešinį Sevres porcelianai puošti. Ji turėjo labai dailų rinkinį rakandų, knygų ir šiaip įvairių daiktų.

Apie pabaigą aštuonioliktojo amžiaus Prancuzijos aukštoji draugija, vis dar turėdama daug įtakos į kitų kraštų visuomenę, jau labiau kreipdavo domės į menkniekius, negu į svarbesnius klausimus. Susidomėjimas mokslu, istorija ir literatura negali buti našus, jei jį remia tiktai pasikalbėjimai; taip jau ir geras skonis, likęs mados dalyku, nebetenka savo išimtinumo ir inteligentingumo. Svetimšaliai Prancuzijoje labai lengvai priprasdavo prie paviršutinių ir nereikšmingų kulturos požymių. Pavyzdžiui, Austrijos visuomenę atstovavo Paryžiuje grafas de Kaunis, Austrijos ambasadorius; jis labai rupinosi apsaugoti savo veidą nuo saulės ir vėjo, kad odai nepakenkus, ir išrado tam tikrus tepalus rankų odai palaikyti minkšta ir balta. Apie šito laikmečio salionus pasakė d'Argenson: *„le siede de perfection dans la bagatelle"* (menkniekių tobulinimo gadynė).

Mokslininkai ir istorikai, žinoma, tęsė savo darbus, bet salionai jau nebeturėjo su jais ryšių. Voltaire, vienas įžymiausiųjų bendro apsišvietimo lyderių, buvo pradėjęs tyrinėti mokslus, bet veikiai pasiliovė ir griebėsi literatinės elegancijos, kurią jo srities salionai geriau įvertindavo. Bet Prancuzijos dvasiškijos naudojami metodai trukdyti naujosios žinijos plėtojimąsi buvo daug reikšmingesni ir už šitos aukštosios draugijos intelektualį apsileidimą. Voltaire'o ir Diderot'o knygos, dėka kurioms Prancuzija įgijo užsieniuose pagarbos, reikėjo spausdinti Olandijoje. Pažymėti reikia ir tai, kad visa naujoji žinija Prancuzijoje vystėsi Akademijose ir prijungtose prie jų mokyklose, nes Universitetas buvo dvasiškijos globoje ir įtakoje. Tuo tarpu Anglijoje, Olandijoje ir Vokietijoje genijaus vyrai galėjo buti ir Universitetų nariais, pvzd. Nerston'as — Cambridge, Wallis — Oxforde. Didelė protestantizmo įvairybė labiau nusilpnino skirtumus tarp ortodoksijos ir mokslų, negu tai buvo katalikiškoje Prancuzijoje.

Tvirčiausi opozicijos apsišvietimui grupė Prancuzijoje buvo Jėzaus Draugija. Jezuitai čia buvo labai įtakingi, kaipo karalių, karalienių ir didikų konfesoriai (išpažinties klausytojai); jie dar tvirtesni buvo, kaipo senųjų tradicijų gynėjai ir mokytojai. Bet jie nuo senai turėjo ginčų su jansenistais, ir daugelis jų pačių tarpe pasižymėjo pavydu. 1761 metais visoje Prancuzijoje atstovų susirinkimai pradėjo visą eilę puolimų ant jezuitų. Įsigalėjus bendrai neapykantai prieš juos, valstybė atėmė iš jų kolegijas. Net ir dvasiškijos tarpe jie turėjo skaitlingų priešų. Taip jau Ispanijoje ir Portugalijoje nebebuvo mėgiami jų metodai. Šitų kraštų įtakos užteko tam, kad svetimų kraštų ambasadoriai Romoje ėjo pas papą su skundais prieš jezuitus, ir 1773 metais papa Klemensas XIV paskelbė likvidaciją jezuitų ordeno. Paskyrium gi jezuitai vis dar ėjo kunigų pareigas Prancuzijoje ir kituose kraštuose. Beto, arši kova vis ėjo tarp visos dvasiškijos ir nebeskaitlingų jau Prancuzijoje protestonų. Protestonų pastoriai ir šiaip tikintieji, visu Apsišvietimo laikmečiu, buvo kankinami, siunčiami ant galerų arba karstomi. Bet dievoti protestonai taip jau priešinosi įvairioms mokslo išvadoms, pasirodžiusioms to amžiaus pabaigoje. Įvairių mokslų pažanga ir ypač intelektualės aštuonioliktojo amžiaus Europos pažvalgos taip jau nesutiko su Reformacija ir Puritanizmu, kaip ir kontrreformacija latinų kraštuose. Didieji šito amžiaus raštai buvo netik atitaisymas senovės paklaidų ir tamsybės, bet taip jau tradicinių tikėjimų ir praktikos kritika.*)

Šituo laikmečiu ir muzika labai pažengė pirmyn. Pirmučiausia, buvo išrasti nauji instrumentai. Šičia vadovavo Italija, pavyzdžiui, dėka Kremonos Arnati šeimynai, dirbusiai smuikas pirm 1684 m.; pirma Arnati mokė Antonio Stradivari'ų (1650—1737 m.). Ir dabar dar apie 1,000 Stradivari'o smuikų yra pasaulyje, ir jie yra labai aukštai vertinami už jų toną. Kitas italas, Florencijos Cristofori, išrado plaktelį stygoms užgauti „švelniai ir kietai" (piano e forte) ir davė mums tai, ką vadiname „fortepianu" (arba „pianu"). Pirmu kartu Anglijoje, fortepianas buvo skambinamas „Elgetų Operoje" 1767 m. Didžiausi pažanga buvo ne instrumentuose, bet kompozicijose. Italai, jungdami ir tobulindami scenos veikimą su daina, išrado tai, ką vadiname opera; italai dainininkai aštuonioliktame amžiuje dainuodavo visuose Europos karalių rumuose. Bet didžiausios pažangos tyroje muzikoje tuo laikmečiu pasiekta buvo Vokietijoje.

Visu septynioliktuoju ir aštuonioliktuoju amžiais Vokietijoje prancuzų maneros ir prancuzų mokslas buvo vadinami tikrais civilizacijos požymiais. Vienas didžiausių Vokietijos filosofų Leibnitz'as ir mąstė ir rašė prancuzų kalba. Jis daug pasinaudojo savo minties išplėtimui Paryžiuje ir bandė praplėsti Vokietijoje prancuzų Akademijų planą. Prusijos Frederikas Didysis kalbėdavo dažniausia prancuziškai ir kviesdavo į savo rumus žymiausius prancuzus. Šitaip budavo Austrijoje ir didžiumoje visų 360 mažų principalitetų, į kuriuos Vokietija buvo padalinta. Vienu tiktai atžvilgiu Vokietija buvo toliau pažengusi, — tai buvo muzika; bet abejotina, ar Vokietijos kunigaikščiai patys žinojo ir ar mokėjo įkainuoti visa tai, kas pas juos tuo laikmečiu darėsi. Opera išsivystė Italijoje, ir ją priėmė Prancuzijos rumai; Vokietijos rumai bandė sekti madą, bet jie nebuvo pakankamai turtingi, todel pas juos ir išliko tyra instrumentalinė muzika.**)

---

*) Montesquien, L'Esprit de Lois, 1784; Buffon, Histoire Naturelle, 1949; Rousseau, Discours sur les Sciences et les Arts, 1750; Diderot, Encyclopedie, t. I, 1751.

**) St. Simon savo Memoirs'uose sako apie vokietę ponią Versaitles'e: „Ji, kaip ir daugumas vokiečių, buvo neturtinga."

(Daugiau bus)

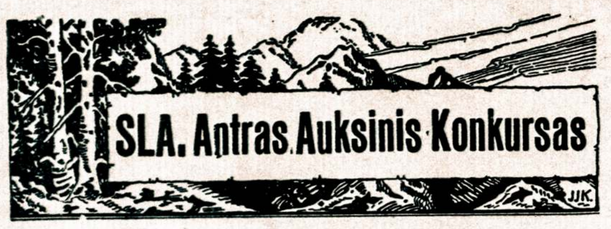

KONKURSO DARBUOTOJŲ PRANEŠIMAI

6 kp., Plymouth, Pa., prot. sekr. J. Staskevičius praneša: „Musų kuopos balandžio 5 d. susirinkime nutarta, kad ir musų kuopai reikia dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse ir tuojaus išrinkta organizatorium **Jonas Radževičius**, kuris pasižadėjo kiek galėdamas pasidarbuoti. Todel malonėkite įrašyti jį į konkursistų eiles."

12 kp., Nanticoke, Pa., org. Jonas Bieliavičius rašo: „Šiuomi pranešiu, kad gegužio mėnesio susirinkime prirašiau keturis narius — tris didelius ir vieną į Vaikų Skyrių. Pastebėjau „Tėvynėje, kad 13 kuopos org. Juozas Staneika kviečia kitus SLA. organizatorius į „bytus" ir iki šiol neatsirado nė vieno, kuris priimtų tą pakvietimą. Todel aš priimu tą pakvietimą ir eik šian svoger lenktynių — pažiurėsim kuris daugiau narių prirašysim. Nors Tamsta sakaisi gavęs pypkę nuo p. Banišausko dovanų, o aš nuo savo kuopos laimėjau didelę špygą panosėn, vienok nieko nežiurint del savo organizacijos dirbsiu kiek tik galėsiu ir mėginsiu Tamstą „subytit". Štai pradžioje gegužės mėnesio tik pasisukinėjau ir keturi nariai jau yra, o kur dar pabaiga konkurso! Nanticoke lietuviai, kaip baravykai po lietui, auga, nes pereitame konkurse rodos visus prirašiau prie S. L. A., o dabar ir vėl jų yra tiek neprigulinčių dar prie S. L. A., kad vėl tikiuosi mažiausiai pusę šimto laimėti. Taigi laikykis broli Juozai!"

13 kp., Minersville, Pa., org. Juozas Staneika praneša: „Šiuomi pranešiu, kad tuo tarpu darbas kaslink prirašymo naujų narių nelabai sekasi, nes iki 5 d. gegužės turiu prirašęs tik keturis narius — du į didžiųjų skyrių ir du į vaikų skyrių. Vienok prižadu su laiku „pasiprovyt", nes iki šiol man nesisekė turbut delto, kad aną vakarą beieškant naujų aplikantų juoda katė skersai taką perbėgo. Su laiku mano giliukis atsitaisys."

14 kp., Cleveland, Ohio, org. V. P. Banionis praneša: „Prie progos pranešiu, kad pereitame musų kuopos susirinkime prisirašė 14 naujų narių. Sekančiam susirinkime tikimės daugiau, nes dirbame išsijuosę."

Apart to, užsiregistruoja dar vienas SLA. 14 kp. organizatorius **Jurgis Martinaitis** su sekamu pareiškimu: „Malonėkite įsprausti ir mane į tarpą kitų Antro Auksinio Konkurso organizatorių, nes esu išrinktas jame dalyvauti nuo 14 kuopos. Aš tikiuosi nepasilikti paskutiniu ir pasistengsiu pasidarbuoti del labo SLA. ir 14 kuopos kiek tik išgalėsiu."

27 kp., Auburn, Ill., org. Stasys Petrila pareiškia: „Malonėkite įrašyti ir mano vardą į Antro Konkurso darbuotojų eilę. Manau, kad 27 kuopa neatsiliks nuo kitų kuopų ir prirašysim daugiau narių, negu prirašėme pirmame auksiniam konkurse. Tikiuosi gerų pasekmių."

52 kp., Mt. Carmel, Pa., sekr. J. Kijauskas praneša: „Šiuomi meldžiu ir mus — mane patį ir S. Griškevičių įregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą. Dirbsime kiek išgalėdami!"

56 kp., Penn, Pa., sekr. Kazys Paknis rašo: „Laikytame 3 d. gegužio kuopos susirinkime nutarta išrinkti antras organizatorius dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse ir juomi išrinkta **Antanas Lazauskas**. Malonėkite jį įregistruoti, nes ir mes norime laimėti nors keletą naujų narių. Daug laimėti nesitikime, nes pas mus visai mažai yra lietuvių, bet vistiek reikia dalyvauti konkurse visomis jėgomis."

60 kp., Grand Rapids, Mich., org. Dam. Greičaitis pareiškia: „Pranešiu, kad esu įgaliotas 60 kuopos dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse ir meldžiu mane įrašyti į darbuotojų eiles. Aš rengiuosi gerai pasidarbuoti ir laimėti jei ne pirmą, tai nors antrą dovaną, nes ketinu gerai pasisukinėti tarpe jaunuolių. Taipgi pereitame kuopos susirinkime išrinkta org. pagelbininku labai darbštus ir energingas darbuotojas — **Jurgis Lapinskas.**"

63 kp., Chicago, Ill., org. P. Pivoriunas rašo: „Šiuomi užsiregistruoju į Antrą Auksinį Konkursą ir taipgi pranešiu, kad ant pradžios jau turiu prirašęs 9 naujus narius. Nors musų kolonija neperdaugiausiai apgyventa lietuviais, bet stengsiuos nepasiduoti nekuriom kad ir didesnėm kolonijom."

66 kp., Ansonia, Conn., org. J. Marčiulionis praneša: „Musų kuopos susirinkime gegužio 2 d. išrinko mane dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse, taip pat ir nariai pasižadėjo prigelbėt prirašyt Ansonijos lietuvius, lietuvaites, suaugusius ir mažus prie SLA. Taigi meldžiu mane įrašyti į konkursistų eiles, o aš mėginsiu dirbti, kad kuodaugiausiai naujų narių prirašius prie SLA."

75 kp., Los Angeles, Cal., sekr. K. Lubinas praneša: „Šiuomi pranešu, kad ir mes išrinkome organizatorių dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse, kuriuomi yra **J. J. Pukis**. Tikimės, kad jis pasidarbuos neblogai, todel malonėkite jį įregistruoti į konkursistų eilę."

76 kp., Brooklyn, N. Y., sekr. A. Sendrauskas praneša: „Gegužio 2 d. kuopos susirinkime likau išrinktu dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse, todel meldžiu ir mane įrašyti į konkursistų eilę. Mėginsiu kiek išgalėdamas pasidarbuoti."

89 kp., E. Chicago, Ind., sekr. P. Čeknis rašo: „Malonėkite užregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą ir musų kuopos organizatorę **A. Dugnienę**, kuri pasižadėjo darbuotis visomis išgalėmis, kad laimėjus pirmą dovaną, o jei ne pirmą — tai antrą butinai! Pačioje pradžioje jau parodo puikias pasekmes — jau turi prirašius 3 naujus narius ir žada taip padaryt, kad kas mėnuo vis padvigubint skaičių. Progai leidžiant nepatingėsime ir visi nariai pasidarbuoti kad ir uždyką — kad šito konkurso laike padarius nors pusę miliono S. L. A. narių!"

90 kp., Bridgeville, Pa., org. J. Kazlauskas pareiškia: „Meldžiu ir mane užregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą. Nors nežadu išimti šimtus dolerių aukso iš SLA. iždo, bet prie progos stengsiuos darbuotis ir su pagalba 90 kuopos narių tikiuosi prirašyti nemažą skaitlių naujų narių prie musų garbingo SLA."

103 kp., Johnston City, Ill., fin. sekr. S. Barauskas praneša: „Gegužės 3 d. kuopos susirinkime kilo klausimas, kad ir mųs kuopos organizatoriai butų įregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą. Musų kuopa turi išrinkus du organizatoriu: **J. Noreikienė**, kuri jau turi keletą naujų narių ir pilna energijos darbuotis ir laimėt gabalą aukso, ir antras org. — **A. Mikna**. Abudu gabųs, tik didelė bedarbė musų miestelį slėgia, tai sunku darbuotis. Bet vis gauna naujų narių, tik reikia pasidarbuoti."

124 kp., Hartford, Conn., org. Bronius Vedeikis praneša: „Šiuomi pranešiu, kad prirašiau keturis naujus narius — du į didžiųjų skyrių ir du į vaikų skyrių. Ateityje bus daugiau, nes dirbame kiek išgalėdami."

185 kp., Indiana Harbor, Ind., org. Pranas Barzdys rašo: „Malonėkite ir mane įregistruoti į Antro Auksinio Konkurso darbuotojų eiles. Prisižadu dirbti kiek išgalėdamas del S. L. A. labo. Kadangi jau turiu kiek patyrimo iš pereito konkurso, tad tikiuosi gerų pasekmių."

194 kp., Cicero, Ill., sekr. Kaz. P. Deveikis pareiškia: „Įrašykite ir mane į Antrą Auksinį Konkursą — į tarpą garbingų SLA. darbuotojų. Nors aš ir pavėlavau, bet sena patarlė sako: „Iš lėto važiuodamas — toliau nuvažiuosi". Tad malonėkite siųsti reikalingos medžiagos, o aš stoju darban ir dirbsiu kiek išgalėdamas ir kiek aplinkybės leis."

S. L. A. REIKALAI

SLA. 2-ro APSKRIČIO SUVAŽIAVIMAS SKILO.

Nedėlioje, š. m. gegužio 24 d., Lietuvių Auditorijoj, įvyko SLA. 2-ro apskričio suvažiavimas. Jau iš anksto buvo numatoma, kad suvažiavime bus kas tokio nepaprasto, nes daugelis žmonių buvo nepatenkinti apskričio valdyba ir jos grynai partine politika. Iš kitos pusės buvo pastebėta, kad A. D. P. politikieriai nepaprastai šiuo kartu stropiai prie jo rengėsi, organizuodami visas savo jėgas.

Suvažiavimą atidarė apskričio pirmininkas P. J. Petronis 12:30 valandą po pietų. Mandatų komisiją paskyrė iš adepiečių: J. K. Šarkiuno, P. Bobelio ir Turulio. Prakalbų, laike mandatų tvarkymo, kaip seniaus budavo daroma, šį syk nebuvo. Balsų skaitytojus taip pat pastatė savus žmones. Pirmininku pasiliko pats P. J. Petronis, įnešimų, rezoliucijų ir spaudos komisijon paskirta tie patys žmonės, kurie įėjo mandatų komisijon. Taigi, nuo pirm. Petronio iki maršalkos Klastausko, liko visi adepiečiai. Protokolas perskaitytas ir priimtas.

Raportai. Valdybos raportai buvo toki skysti, kad daugelis delegatų net pastebėjo, kad jie yra naudingi tik A. D. Partijai. Pav., suminėtas surašas pasižadėjusių kalbėtojų ir jų temos yra grynai partinė propaganda, varoma SLA. vardu. Ir nors buvo protestų prieš daug dalykų, bet raportai buvo priimti. Knygų peržiurėjimo ir pramogų rengimo komisijų raportų nenugirdau.

Nebaigti reikalai. Nutarta surengti maršrutą neva jaunuoliams organizuoti. Čia buvo nurodinėta, kad jaunuolius gali geriau suorganizuoti patys tėvai ir pačių kuopų organizatoriai, negu kad prakalbose kalbėtojai, bet pervaryta rengti prakalbas, nes be jų negalima taip pasekmingai varyti partinę propagandą.

Naujuose sumanymuose kuopų naudai Northsidės 226 kuopa raštu įnešė, kad butų pakeistas ar net visai atšauktas metiniam suvažiavime pervarytas tarimas, kuriuo einant apskritis turi remti pašalines vaikų draugijas ir jas organizuoti ten, kur jų nėra, nes tas kelia vaidus kuopose. Vienas 36 kp. delegatas, paremdamas įnešimą, nurodė, kad remiant vien tik „Ateities Žiedo" draugiją valdyba ir jai pritarianti žmonės tik išnaudoja apskritį savo partijos naudai, kadangi „Ateities Žiedas" tarnauja tik kaipo įrankis politiniai partijai narius gaminti, kuomet „Bijunėlis" ir „Jaunoji Birutė" užsiima grynai tautiniu darbu ir nėra remiamos. Čia adepiečiai visaip išsisukinėjo, teisinosi, intrygavo ir at galo įnešimą atmetė. Toji pati 226 kp. raštu davė kitą įnešimą, kad apskričio sekretorius Bacevičius turi buti pašalintas nuo vietos, nes nebudamas kuopos atstovu, jis negalėjo buti išrinktas nė valdybon. Čia kilo skandalas. Petronis komisariškai ryžosi įnešimo visai nepriimti, o jo užšrubuoti pritarėjai pradėjo uiti tos kuopos delegatus. Delegatai reikalavo balso pasiaiškinimui, bet pirmininkas, plaktuku daužydamas stalą, griežtai atsisakė jiems leisti pasiaiškinti, o jo pritarėjai dar labiaus pradėjo juos uiti ir švilpti. Tada delegatai atsistojo ir pasakė, kad jeigu šitaip čia su jais elgiamasi, tai jie yra priversti apleisti suvažiavimą ir kartu kviečia kitų kuopų delegatus, kurie pritaria jiems, padaryti tą patį. Čia A. D. P. politikieriai pasijuto lyg galvų netekę ir girinių žvėrių balsais pradėjo staugti ir raumoti, taip, kad rodėsi kitam net akys iš kaktos išlys. Ir taip išlydėjo veik trečdalį delegatų pro duris. Kiti gi delegatai nors ir pasiliko svetainėj, bet nė tarimuose, nė balsavimuose nedalyvavo. Reiškia, faktinai, suvažiavimas skilo.

Pasilikę svetainėje ADP. politikieriai visai nesmagiai jautėsi. Vienas jų lyderis, V. Andrulis, drebėdamas išmėtinėjo, kad, girdi, mes klaidą padarėm, uidami ir raumodami, taipgi klaidą padaręs ir pirmininkas, griežtai neleisdamas northsidiečiams pasiaiškinti. Bet dabar jau, girdi, pervėlu tą klaidą atitaisyti, ir pradėjo savo pritarėjų žiaurių pasielgimą nudailinti, užglostyti. Taipgi kiti delegatai pareiškė, kad jie daugiau apskričio suvažiavimuose nedalyvaus ir su juo nieko bendra neturės, nes čia vien tik partiniais reikalais tesirupinama.

Lermui pasibaigus, adepiečiai tepajėgė tik dvi rezoliucijas priimti, vieną prieš Lietuvos valdžią už neįleidimą Lietuvon „Tėvynės", o kitą — prieš „ardytojus". Šarkiunas rezoliucijoje buvo įrašęs, kad apskričio valdyba turi ištirti kas „ardytojais" yra ir juos nubausti, bet V. Andrulis išaiškino, kad žodį „bausti" reikia pakeisti žodžiu „pasmerkti", o Misevičius pridurė „sušaudymui ar pakorimui". Taigi, kad nepastačius save ant juoko, šarkiunas pataisė, kad paskelbti jų vardus viešai spaudoje. Kitą suvažiavimą nutarė laikyti Cicero'j. Tuo viskas užsibaigė.

Atskilę delegatai nuėjo kiton svetainėn ir išrinko sau liglaikinę valdybą, parašė atsišaukimus į sąžiningus SLA. narius ir visuomenę abelnai ir stengsis ieškoti teisybės. Kuo šitas incidentas baigsis, matysim ateity. **Julius Švitra.**

SLA. 4-to APSKRIČIO, CONNECTICUT VALSTIJOS, KUOPŲ IR ORGANIZATORIŲ DOMEI.

Gerbiamieji, jau tik vienas mėnesis liko iki užbaigos paskelbto konkurso SLA. 4-to apskričio organizatoriams, kuris užsibaigs su liepos 1 diena, 1925 metų. Jau visai mažai laiko liko, taigi broliai organizatoriai sukruskite prie gyvesnio darbo, kad per šį mėnesį kaip galėdami prirašytut butinai šimtą narių prie mųs gerbiamos organizacijos. O ypatingai vaikų, kurie labai yra pageidaujami.

Kaip man sužinoma iš raportų organizatorių nekurių veiklesnių kuopų, kuriuos prisiuntė, tai pasirodo, kad prirašyta narių prie SLA. virš šimtinės, tai visai mažas nuošimtis. Kadangi Connecticut valstijoj yra apsigyvenusių lietuvių apie 50,000, tai galima buvo daug daugiau prirašyti per penkis mėnesius, negu dabar parodo raportai. Tiesa, nuo 11, 34, 51 ir 124 kuopų negavau dar nei vieno raporto — gal šios kuopos irgi turi kokią šimtinę narių prirašę, bet negalima žinoti, nes neprisiunčia raportų į apskričio centrą apie savo veikimą.

SLA. 4-to apskričio pirmininkas rašo „Tėvynės" 48 num. pereitų metų lapkričio 28 d. su pasididžiavimu, kas „subytis" iš 4-to apskričio kuopų organizatorių jų 34-tos kuopos organizatorių, kuriam pagelbės apskričio pirmininkas prirašinėti naujus narius prie kuopos, tai skiria $5.00 tam organizatoriui. O 142 kuopos organizatorius brolis Alksninis tik juokiasi iš to, nes jis žino gerai, kad apskričio pirmininkas prakiš penkinę, o brolis Alksninis laimės. Nesa brolis Alksninis jau turi prirašęs 40 narių ir dar pasižadėjo per šį mėnesį prirašyti 20 naujų narių, tai reiškia viso 60 narių. Tai kas gali susilyginti su juo!

Broliai ir sesutės, ar nebutų vietoj, kad pradėtum organizuoti čia augusio jaunimo kuopas ir duotum jiems progos patiems valdytis. Kiek mano yra patirta, čia augęs jaunimas nelabai nori draugauti su mumis ateiviais senesniais žmonėmis ir del tos priežasties mes jaunimo ir negalime prirašyti į SLA. kuopas. Duodam progą apdraudos kompanijoms mųs jaunuolius prirašyti į jų įstaigas ir amerikonizuoti mųs jaunimą. Čia gal nevienas žilagalvis pasakys, kad mųs jaunimas nemoka lietuviškai rašyti ir negali užimti vietos kuopos valdyboje. Tas nieko, gali rašyti angliškai ir galės atlikti visus reikalus su Centru. Mes gerai žinome visi, kad Centro Sekretorė yra čia augusi ir mokyklą baigusi, kuri pataikys reikalus vesti su čia augusio jaunimo kuopomis ir anglų kalba, o su laiku jaunieji veikėjai išmoks ir lietuvių kalbą. Ir tokiu budu mes jaunimą pritrauksime prie musų tautos veikimo ir neduosime jo išnaudoti apdraudos kompanijoms.

Taigi gerbiamieji imkimės už to švento darbo kol dar yra proga organizuoti jaunimo kuopas. Mes matome kas mus laukia — kokia ateitis prieš mus stovi. Mes jau senstame visi ateiviai, iš Lietuvos visai mažas nuošimtis įleidžiama į Ameriką, taigi vienintėlis budas musų veikimui palaikyti yra jaunuolių prirašymas prie SLA.

J. F. Makoveckas,
SLA. 4-to apskr. sekr.

AR-GI IŠTIKRŲJŲ TAIP?

„Tėvynės" num. 15 š. m. tilpo mano atsišaukimas į SLA. 2-ro apskr. kuopas ir jų darbuotojus. Tame atsišaukime pabriežiau, kad kuopos stengtųsi vykinti gyveniman apskričio metinio suvažiavimo tarimus. Mano supratimu, 2-ro apskr. minėto suvažiavimo visi tarimai yra naudingi del SLA. Bet štai, kur kalbama apie jaunuolių draugijėles „Tėvynės" redaktorius pridėjo net dvi savotiškas pastabas, kurios tikrenybei visai ne atitinka (?! „T." Red.). Gi „T." num. 17 SLA. Prez. p. Gegužis atsakydamas ant apskr. sekret. M. Bacevičiaus laiško, išbaręs mane už „netikusį" atsakymą V. Darbuotojui, pareiškia ir savo nuomonę link jaunuolių. Taigi te bus leista ir man keli žodžiai tarti čia paminėtais klausimais.

Pirmiausia puola man į akis p. Gegužio pasakymas, kad „Petronio polemikai ‚T.' buvo ne vieta". O biskį žemiau p. Gegužis bando įkalbėti, kad tuo reikalu aš galėjęs kreiptis į Apšviet. Komis. ir tt. Man rodos, toks dalykų aiškinimas tai tik gudrus pėdų mėtymas. Status „T." redak. atsakymas ir sugrąžinimas rašinio, tai buvo pakankamas įrodymas, jog tam atsakymui org. „Tėvynėj" nėra vietos. Dabar ir prez. p. Gegužis tai patvirtina. Ir kam dar pusti miglą į akis?

P. Gegužis sako, kad aš galėjęs parašyti rimtesnį atsakymą. O aš pasakysiu štai ką: kokis buvo puolimas, toks ir apsigynimas! Juk reikėjo atsakyti į užmetimus, ką ir padariau. Ko dar daugiau reikia? Primetimas man „kankinio" vardo ir barimas, kad pasirašiau kaipo 2-ro apskričio pirm. irgi neturi pamato. Gavęs atgal rašynį iš „T." redak., mačiau reikalą nors pašalinėj spaudoj patalpinti. Nes, jei ant tokių nepamatuotų užmetimų neatsakyti, tai ir rimti nariai gali buti suvilti. Pasirašiau oficialiai kaipo 2-ro apskričio pirm. delto, kad užmetimai buvo ne asmeniniai, bet surišti su apskričiu. O kad p. Gegužis „neįžiuri" nieko „V. D." straipsny, kas galėtų kenkti 2-ro apskr., tai naturalu. Juk ne bereikalo yra sakoma: „tikslas pateisina priemonę". O tikslas labai aiškus — neigti sau priešingų pažiurų darbuotojus.

Dabar apie tas „pašalines" vaikų draugijėles. P. St. Gegužis net pabriežtinai sako, kad 2-ro apskr. nutarimas — remti jau gyvuojančias vaikų draug., o kur tokių nėra, organizuoti jas — esąs „žalingas" del SLA. ir dar delto, kad dabar einąs vajus prirašinėjimui jaunuolių į SLA. Kaip viršui minėjau, tą patį sako ir „T." redakt. Tai pažiurėkim ar ištikrųjų taip yra? Aš sakau, kad ne.

Jau gyvuojančių draugijėlių ir SLA. prirašinėjamų jaunuolių tikslai visai nėra priešingi. Jau gyvuojančios draug. yra suorganizuotos tam, kad galėjus vaikučius pramokyti lietuviškos rašybos, gramatikos ir įvairių žaislų — dainų, muzikos, lošimo ir tt. Manau, tas yra gerai žinoma kaip p. Gegužiui, taip ir p. Vitaičiui, bet kodel jie taip piestu stoja prieš tas draugijėles? Dar daugiau: tose draugijėlėse priklauso progresyvių tėvų vaikučiai, iš kurių SLA. tik ir gali tikėtis gauti sau naujų jėgų. Ypač kada eina vajus prirašinėjimui jaunuolių į SLA., geriausias budas priėjimui prie jaunuolių — tai pareiškimas simpatijos jų draugijėlėm. Kada SLA. apskričiai bei kuopos išreiškia savo simpatiją ir pažada paramą vaikučių draugijėlėm, arba suorganizuoja juos (žinoma, jei SLA. kuopa suorganizuos vaikučius, tai tos kuopos globoje ir bus ta draugijėlė, o ne kokia ten pašalinė), tai sykiu atkreipia atydą į SLA. ir tų vaikučių tėvų. Tėvai-gi matydami, kad SLA. rupinasi prigelbėti auklėjime jų vaikučių ne tik patys prisirašys prie SLA., kurie dar nepriklauso, bet sykiu prirašys ir savo vaikučius. O SLA. kai sykis to ir reikalauja. Bet pabandykime mes išeiti prieš esamas draugijėles arba bent pastoti kelią jų plėtimuisi, tai matysime ko mes susilauksime. Ypatingai tokioje Chicagoj, kur jau yra suorganizuota virš tukstančio vaikučių. Netik negausime jaunuolių i SLA., bet susilauksime griežtų protestų.

Kur pasakyta, kad SLA. kuopos organizuotų vaikų draugijėles kur dar tokių nėra, tai nereiškia, kad pašalines. Kada SLA. kuopa suorganizuos, tai ji jąją ir vadovaus. O kada pati kuopa vadovaus, tai galės kaip tinkamiausia ir auklėti. P. Gegužis vietoje barti 2-rą apskr. už tokį tarimą — galėjo tik pasveikinti. Nes tai geriausia meškerė del jaunuolių žvėjojimo į SLA.

Kalbu ne tuščiais žodžiais, ve ir faktas. SLA. 139 kp. kovo 7 d. nutarė prisidėti prie globojimo vaikų draug. ir štai to pasekmės: geg. 2 d. kuopos susirinkime organizatorius pridavė net 8 jaunuolių aplikacijas, kurių veik visi žiediečiai. Negana to, organiz. pareiškė, jog sekamame susirinkime pristatysiąs ne mažiau tuzino jaunuolių aplikacijų, nes jau turįs ne mažai kandidatų. Tai ką reiškia rėmimas jaunuolių draugijėlių!

Kad man apeina SLA. labas, tai gali buti aišku iš sekamo fakto: per 12 metų priklausimo prie SLA. ir mažai yra buvę kuopos susirinkimų, kuriuose nesu buvęs ir veik visą laiką esu kuopos komitete. Apskrity dirbu jau penkti metai. O iš to pelno juk neturiu jokio, duoną sau ir savo šeimynai turiu užsidirbti kaip ir kiti darbininkai — dirbtuvėje. Bet nepaisant tų visų priekaištų kiek pajėgsiu ir aplinkybės leis — dirbsiu del labo SLA. ir ateityje. Nes SLA. skaitau, bent šiuo laiku, geriausia ir naudingiausia tos rušies organizacija tarpe lietuvių.

P. J. Petronis,
SLA. 2-ro apskr. pirm.

IŠTIKRŲJŲ TAIP!

Patardamas „Tėvynės" redaktoriui patalpinti organan šitą p. Petronio polemiką, kartu matau reikalo pridėti ir savo pastabą prie jos. Ją talpinti organe matau reikalo todel, kad galutinai išsiaiškinus pakeltu SLA. 2-ro apskričio klausimu: Ar Susivienijimui bus daugiau naudos organizuojant SLA. jaunuolių kuopeles, ar remiant ir organizuojant, kur jų nėra, pašalines vaikų draugijėles? Kuomet jau net SLA. apskričiai ir jų valdybų nariai šitokius klausimus stato ir net agituoja už tvėrimą ir palaikymą pašalinių vaikų draugijėlių, tai aišku reikia kas nors daryti ir galutinai išsiaiškinti šitą klausimą, kad butų galima nustatyti griežta linija ir kiekvienas turės tos linijos prisilaikyti. Suprantama, kam ištikrųjų brangi musų organizacijos ateitis, tokio klausimo nestatys, nes kiekvienas žino, kad Susivienijimas turi užsibriežtus tikslus ir turi savo įstatymus ir taisykles tų tikslų pasiekimui ir įvykinimui gyveniman. Bet kuomet randasi organizaci-

joje ir tokių narių. kuriems svarbiau pašaliniai darbai SLA. kuopoms ir apskričiams užmesti, negu pačios organizacijos darbus dirbti, tai jau priseina vesti taip nemalonę polemiką, kad tuos paklydusius žmones atvesti ant kelio, nes nesinori jau taip griežtai kalbėti SLA. įstatymų punktais. nors pereitas SLA. Seimas ir įsakė Pildomąjai Tarybai griežtai laikytis tų įstatymų ir Seimo nutarimų.

Delei pirmesnio savo staipsnio, kuriam p. Petronis ir šią polemiką rašo, nesiaiškinsiu, nes ką esu tenai pasakęs, tos pačios nuomonės ir dabar laikausi ir niekas manęs negalės kitaip įtikinti, nesa tik taip gali kalbėti kiekvienas SLA. narys, kuriam pirmoje vietoje stovi Susivienijimo labas. Taipgi nepolemizuosiu su p. Petroniu ir delei jo menkos vertės priekaištų, nes tokią polemiką laikau peržemu dalyku SLA. Prezidento urėdui. Čionai manau kalbėti tik aukščiau pažymėtu pamatiniu šios polemikos klausimu — vertimu S. L. A. kuopų tarnauti pašalinėms vaikų draugijėlėms.

Jei p. Petronis drįsta prikaišioti man „mėtymus pėdų", „putimą miglų į akis" ir ėjimą tuo keliu, kurio „tikslas pateisina priemones", tai manau nereikia jokių komentarų, kad ir mažai išsilavinęs žmogus šioje jo paties polemikoje kuo-aiškiausiai tuos visus tikslus pamatytų. Kuriuo-gi tikslu p. Petronis ir jo bendrai iš SLA. 2-ro apskričio valdytojų taip užsispyrusiai stovi už pašalinį darbą SLA. gyvenime, jei jiems nerupi tas jezuitinis obalsis: „Tikslas pateisina priemones". Juk ir šitoje savo polemikoje p. Petronis stačiai nesąmones kalba ir net įvykusius faktus falsifikuoja, by tik pastačius ant savo ir apgynus savo tikslą kuris ištikrųjų nieko gero, apart jau įvykusios žalos. Susivienijimui nežada. Jisai, turbut, mano, kad SLA. nariai nemoka protauti, yra lyg koki maži vaikai ir todel jis mėgina su savo skystais žibučiais ir pusdamas mums į akis miglas, kad nematytum jo tikslo, nutildyti visus ir užmesti SLA. kuopoms ir apskričiams kaž kokius pašalinius darbus. Svarbiausioji šios jo polemikos mintis galima padalinti į sekamus keturis punktus:

1. Jis tikrina, kad jo atstovaujamos vaikų draugijėlės nesipriešina Susivienijimui nei jo tikslams. Vienok jis nesupranta, ar nenori suprasti, kad jokia Amerikos lietuvių draugija nesipriešina SLA. tikslams ir jo darbams, kol nepasistato savo tikslu lįsti į SLA. gyvenimą ir naudotis SLA. kuopų ir apskričių darbu ir pinigais savo reikalams. Bet kuomet bent kuri organizacija ar draugija lenda į musų organizaciją ir kelia joje vaidus savo reikalų delei, tai tuomet jau susidaro visai kitas klausimas ir kiekvienas mokantis blaivai protauti SLA. narys ir net pašalinis žmogus pasakys, kad jau čionai dirbama žalingas Susivienijimui darbas ir kiekvienas ištikimas savo organizacijai S. L. A. narys stos kovoti prieš tokias pašalinių draugijų užmačias.

2. Esą niekas nei nemano apie pašalines vaikų draugijėles ir net žodį „pašalinės" deda į svetimženklius. Vienok jis nieko nesako apie kontrolę jau gyvuojančių draugijąlių, kurias SLA. 2-ras apskritys verčia savo kuopas remti ir palaikyti. Norėčiau žinoti, kokią kontrolę SLA. 139 kuopa turės ant tulos „Ateities žiedo" draugijėlės, kuriai paaukojo 20 dol. ir net tokį triukšmą kuopos narių tarpe sukėlė, kad štai net skundas prieš mane guli? Aišku, kad tokių draugijėlių SLA. kuopa ar kuopos išimtinai kontroliuoti sulig savo noro negalės ir galės palaikyti tik komisiją kartu su kitomis draugijomis šitą draugijėlę valdyti. Apart to, p. Julius Švitra „Tėvynės 16 numery aiškiai pažymėjo, kad minima draugijėlė yra grynai vienos partijos kontroliuojama įstaiga ir net joje mokinama tokių dalykų, kurie nieko bendra neturi su lietuvių tautos reikalais. Tokios draugijėlės negalima pavadinti lietuvių visuomenės labui tarnaujančia ir sukurta tuo tikslu. kad pasitarnavus bent lietuvių reikalams. jau jei ir užmetamas SLA. kuopoms jos palaikymo darbas.

Na, sakysim, SLA. kuopos stengiasi suorganizuoti vaikų draugijėles, kaip tatai SLA. 2-ras apskritys ir p. Petronis ragina, kad pačios galėtų jas išimtinai kontroliuoti. Bet kam tokis darbas užmesti SLA.? Juk SLA. kuopos gali stačiai organizuoti SLA. jaunuolių kuopas ir tik tuo tikslu svarbiausiai yra paskelbtas ir dabartinis Antras Auksinis Konkursas. Kokis neišmintingas žygis p. Petronio paslėpti savo tikslą tokiu aiškiu kamoflažu. Suprantame prie ko vedate! Vadinasi, daug lengviau ir parankiau tokias draugijėles išnaudoti savo reikalams, kuomet jas tik kontroliuoja S. L. A. kuopos, negu tatai galima padaryti su tiesioginėmis SLA. jaunuolių kuopomis, kurias jau valdo SLA. įstatymai. Štai kame visas skirtumas ir štai delko p. Petronis ir kiti taip garsiai šukauja už organizavimą pašalinių vaikų draugijėlių, vietoje darbuotis ir kitus raginti, kad butų tveriamos SLA. jaunuolių kuopelės.

3. Tikrinama, kad ir aš, ir „Tėvynės" redaktorius esame griežtai nusistatę prieš p. Petronio atstovaujamas vaikų draugijėles. Bet tokis tikrinimas yra stačiai aiškios ne tiesos skelbimas. Man niekuomet neteko matyti „Tėvynėje" p. Vitaičio rašinių prieš bent kokias vaikų draugijėles, neigi aš bent kuomet esu nors puse žodžio prieš jas išsitaręs. Ir dabar mums nebutų jokio reikalo apie jas kalbėti, jei tų draugijėlių vadai nebutų pradėję jų tempti SLA. apskričiams ir kuopoms ant sprando. Atminkite prieteliai, kad ir man, kaipo SLA. Prezidentui, ir „Tėvynės" redaktoriui, kaipo SLA. oficialio organo vedėjui, pirmoje vietoje turi rupėti SLA. labas ir jo gyvieji reikalai, ir kuomet jųs su tomis savo draugijėlėmis pradėjote kelti SLA. kuopose vaidus ir daryti nutarimus jas remti ir kur jų nėra organizuoti tuo metu, kuomet musų organizacijoje dedama visos pastangos, kad pritraukus kuodaugiausiai jaunuolių prie SLA., tai nei aš, nei „Tėvynės" redaktorius, nei kiekvienas kitas savo organizacijos reikalams ištikimas SLA. narys, negalime tylėti prieš tokius jusų žygius ir esame priversti pasakyti stačiai ir aiškiai, kad **žalą Susivienijimui darote ir turite nuo tų savo žygių Susivienijimo gyvenime atsisakyti!** Galite sau tas draugijėles remti ir organizuoti kiek tik jums patinka už Susivienijimo ribų, bet musų organizaciją palikite ramybėje nuo to darbo, nes SLA. darbuotojai užimti svarbiu savo organizacijos darbu ir deda pastangų, kad kuodaugiausiai jaunuolių pritraukus prie SLA. Šitais jusų žygiais nešamų vaidų į SLA. kuopas netoleruosime ir jei jums nieko nereiškia mano ir oficialio SLA. organo pastabos, tai busime priversti paieškoti griežtesnių priemonių, kad tai sustabdžius.

4. Sakoma reikia organizuoti pašalinės vaikų draugijėlės ir tik tuo budu bus galima gauti SLA. narių į Vaikų Skyrių. Ir net pasakoma, kad jei SLA. kuopos tokio darbo nedirbs, tai jau bus paskaitoma ėjimu prieš vaikų draugijėles. Ištikrųjų, reikia stebėtis, kad SLA. narys, kuris giriasi, kad jam taip labai rupi SLA. labas, šitokius dalykus rašo. Nejaugi SLA. yra nelyginant kokia profesija, kad visų pirma reikia suorganizuoti į kokias ten draugijėles Amerikos lietuvių vaikučius, kad juos tenai išmokinus buti SLA. nariais ir tik tuomet jau prirašyti prie SLA. Tuomet reikėtų tokia pati taisyklė taikinti ir suaugusių lietuvių pritraukimui prie SLA. Kam siuloma šitas dubeltavas darbas SLA. kuopoms, jei ne tam, kad „tikslas pateisina priemones?" Juk kiekvienas SLA. narys žino, kad galima pirmiausiai jaunuolius prirašyti prie SLA., sudarant jaunuolių kuopelę ir toje kuopelėje pradėti tuos jaunuolius lavinti viso to, ką p. Petronis siulo pašalinėms vaikų draugijėlėms. Tuomet ir visas kreditas bus SLA. kuopoms ir lietuviai atkreips daugiau domės ir aukščiau brangins Susivienijimą, negu kad p. Petronio siulomu planu. Juk kiekvienas žmogus, norėdamas prisirašyti prie bent kokios organizacijos pats, ar prie jos prirašyti savo vaikučius, visuomet žiuri ir kokią naudą ta organizacija duos jam ar jo vaikui. Todel ir musų Susivienijimas tik tuomet užims visuomenėje jam prideramą vietą, kuomet kiekvienas jo narys stengsis visus visuomeninius ir naudingus kulturai ir apšvietai ir musų jaunuomenės auklėjimui darbus koncentruoti po savo organizacijos globa, o ne versti savo organizaciją, kad ji remtų kitų dirbamus darbus. Ir štai kodel aš pakartoju, kad **Susivienijimui daroma žala, kuomet jam užmetama dirbti svetimų vardu toki darbai, kuriuos jis pats savo vardu gali atlikti ir sau naudos padaryti.**

Tai tiek tematau reikalo atsakyti į p. Petronio polemiką. Ir ant galo turiu pareikšti, kad tai yra mano galutina nuomonė ir jos nepakeisiu, nes tai yra vienatinis pagrindas Susivienijimui auklėti ir didesnės įtakos Amerikos lietuvių visuomenėje įsigyti. Taipgi manau, kad ši mudviejų su p. Petroniu polemika galutinai visą šį reikalą nušvietė ir todel patarčiau „Tėvynės" redaktoriui daugiau polemikos šituo klausimu neleisti „Tėvynėn" ir taipgi netalpinti jokių agitacijos rašinių, kuriais raginama SLA. kuopas remti ar organizuoti tokias pašalines draugijėles, nes tas klaidina SLA. narius ir kelia kuopose bereikalingus vaidus, kas neina musų organizacijai naudon. Jei bus reikalo, tai ateityje šituo reikalu pakalbės Pildomoji Taryba, pasiremdama SLA. įstatymų punktais. SLA. organas ne tam yra leidžiamas, kad tarnautų kokių ten pašalinių draugijėlių reikalams ir užpuldytų savo skiltis polemikoms delei jų plėtimo. Ir SLA. organo, ir visų SLA. narių pareiga rupintis, kad dabar, einant SLA. Antram Auksiniam Konkursui, butų prirašyta kuodaugiausiai jaunuolių prie SLA. Ir aš pasitikiu, kad joki agitatoriai už pašalinius reikalus šitam musų tikslui neįstengs pakenki ir nesulaikys SLA. energingųjų darbuotojų nuo šito švento ir prakilnaus darbo.

St. Gegužis,
SLA. Prezidentas.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

77 kp., Rockford, Ill.

Viešas P. eiškimas SLA. 2-ro Apskričio Valdybai.

Šiuomi pranešu SLA. 2-ro apskričio valdybos žiniai, kad SLA. 77-ta kuopa pasitraukė iš 2-ro apskričio. Nutarė pasitraukti po to, kuomet 77-tos kp. delegatas, parvažiavęs iš 2-ro apskr. metinio suvažiavimo, išdavė kuopos susirinkime raportą. Mat iš delegato raporto paaiškėjo, kad 2-ras apskritys nutarė rupintis pašalinių organizacijų reikalais. Ir šitas privertė 77-tą kp. pasitraukti iš apskričio.

P. A. Deltuva,
77-tos kp. pirm.

14 kp., Cleveland, O.

Musų kuopos susirinkimas įvyko gegužio 7 dieną. Susirinkimą atidarė pirm. A. M. Praškevičius, po kam buvo šaukiama vardai valdybos narių, iš kurių nepribuvo trys nariai. Toliau buvo skaityta protokolas iš pereito susirinkimo ir priimtas ir po to buvo atlikti kuopos bėganti reikalai.

Toliau sekė priėmimas naujų narių, kurių prisirašė 16: į didžiųjų skyrių 11 narių, į naują jaunuolių kuopą trys nariai ir 2 nariai persikėlė iš kitų kuopų. Kaip pasirodo, tai jau musų organizatoriai veikia, bet dar ne visi, nes viršminėti nauji nariai tapo prirašyti sekančiai: V. P. Banionio 7; J. M. Mažeikos 4 ir J. Martinaičio 3. Valio gerą darbą tolyn!

Pikniko komisija išdavė raportą, kad yra suradę 2 vietas. Vieną dar ims daug darbo prirengti del pikniko, o kita — jau gatavas daržas ir gana pigus, kuris randasi ant Ridge Road. Kuopa nutarė paimti daržą ant Ridge Road ir instruktino komisiją paskirti dieną tarpe liepos 15 ir rugsėjo 15 dd. Tikras vardas vietos ir diena pikniko bus paskelbta vėliaus, kada komisija dasižinos kurią dieną gali gauti minėtame laikotarpy.

Valdybos raportas išduotas abelnas ir kaslink jaunuolių kuopos tvėrimo darbo ir vienbalsiai priimtas. Raportas atstovų Clevelando Lietuvių Draugijų Tarybon išduotas ir priimtas; nubalsuota susirinkimo duoti minėtiem atstovam visą galę veikti varde kuopos paėmime daržo del piknikų draugijoms, dalyvaujančioms šioj Taryboj. Iš ligonių raportų pasirodo, kad kuopoje randasi 4 ligoniai, iš kurių vienas jau yra atsisakęs nuo pašalpos.

Toliau nutarta, kad pikniką surengus išsivežti ir musų knygas ir išparduoti nupiginta kaina. Toliau padaryta įnešimas pertraukti susirinkimą ir parinkti aukų musų seniausiam nariui Černiui, kuris laukia pašalpos iš Našlių ir Našlaičių Fondo, kas ir padaryta. Susirinkime nariai sudėjo $6.26 ir perdavė draugui Černiui, ir tas parodo kokia yra musų kuopa ir kad pildo savo užduotį ir nors maža dovanėle šelpia savo narius. Garbė yra buti nariu tokios darbščios kuopos ir darbuotis tarpe narių su tokiais gerais norais.

Po rinkimo aukų pasirodė, kad viskas jau buvo atlikta ir tokiu budu užsidarė susirinkimas 9:40 val. vakare.

F. J. Žuris,
SLA. 14 kp. koresp.

129 kp., Chicago, Ill.

Musų kuopos susirinkimas įvyko 10 d. gegužio, Dvorak Parko svetainėje, kuriame prisirašė du nauji nariai.

Perskaičius laišką nuo SLA. 2-ro apskričio valdybos, punktas raginantis remti vaikų draugijėles, o jeigu tokių nėra — organizuoti, sukėlė ginčų. Bet po diskusijų laiškas priimtas su mažu pataisymu.

Į 2-ro apskričio suvažiavimą išrinkta devyni delegatai. Musų kuopa gavo naują darbuotoją — 36-tos kuopos organizatorių A. S. Bračulį. Galima tikėtis, kad darbas eis sekmingiau ir musų apylinkėj.

Narių šiame susirinkime dalyvavo pusėtinai. Šiaip svarbesnio nieko nenuveikta.

J. G. K.

7 kp., Pittston, Pa.

Gegužio 10 d. SLA. 7-ta kuopa laikė paprastą mėnesinį susirinkimą K. Rudaičio svetainėje, 2-rą valandą po pietų. Prieš atidarymą susirinkimo kuopos valdybos nariai apkalbėjo Lietuvos valdžios žygį už draudžiantį siuntinėti „Tėvynę" į Lietuvą SLA. nariams. Šis reikalas tapo atidėtas iki ateinančiam susirinkimui, pakol uždraudimas Lietuvos valdžios oficiališkai Amerikos paštui bus pranešta.

Toliaus buvo pakeltas klausimas susirinkime stoti 7-tai kuopai į dabartinį SLA. Konkursą. Atsisakius kuopos organizatoriui K. Viršilai, jo vieton tapo išrinktas A. Galinskas, senas darbuotojas, kuris pereitame konkurse laimėjo antrą dovaną. Kilo sumanymas, kad laike dabartinio konkurso kiekvienas 7-tos kuopos narys prirašytų prie SLA. bent vieną naują narį; užklausus kuopos pirmininkui St. Norkui ar daug 7-toj kuopoj randasi darbuotojų, kurie apsiima prirašyti laike konkurso bent vieną narį, iškilo tik trys rankos. Tada protokolų sekretorius A. Miliauskas pareiškė, kad jeigu, sako, trys kuopos nariai prirašys prie SLA. 7-tos kuopos po vieną narį, tai aš vienas prirašysiu devynis. Šiuomi pasakymu susirinkimas užsibaigė. Iš šito matoma, kad 7-tos kuopos nariai, ypatingai protokolų sekretorius, turi gerus norus. Dabar tik reikia imtis už darbo.

Viens iš buvusių susirinkime.

10 kp., Philadelphia, Pa.

Šiuomi pranešu visiems S. L. A. 10 kp. nariams, kad susirinkimai yra perkelti iš nedėlios į seredą, kurie pirmiau buvo laikomi kiekvieno mėnesio pirmą nedėldienį, o dabar bus laikomi pirmą seredą kiekvieno mėnesio, 8 val. vakare, 928 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa. Gerbiamieji kuopos nariai visi malonėkite dalyvauti sekančiam kuopos susirinkime, kuris įvyks 3 d. birželio, šių metų. Taipgi nepamirškite pasiimti su savim mokesčių knygutes, nes vienam kitam dalyke gal bus reikalingos. Taipgi nepamirškite savo užvilktas mokestis užsimokėti, nes daug yra skolingų. Yra ir daugiau svarbių dalykų, kurių svarstyme visi nariai turėtų butinai dalyvauti.

F. Linkus — fin. sekr.

11 kp., Waterbury, Conn.

Gegužio 3 d. įvyko 11 kuopos susirinkimas, toks silpnas, kad net užrašų raštininkės, kuri apleido musų koloniją, nebuvo iš ko išrinkti kas galėtų užimti jos vietą. Taigi vargais negalais pasisekė surasti tokis narys ir nors priverstinai turėjo apsiimti ir kiek galima atlikti tą užduotį.

Buvo svarstoma labai daug apie kuopos reikalus. Daugiausia susidomėta kaslink surengimo SLA. 4-to apskričio išvažiavimo, kaip tai yra nutarę laikyti šią vasarą išvažiavimą arti Waterburio. Tik yra vargas pas mumis, kad nariai taip atšalę ar apsileidę, kad nenori rupintis savo organizacijos reikalais, ypač tokios organizacijos, kaip SLA., kuri yra didžiausia, turtingiausia, daug žadanti ateityje, daug duodanti ir dabar mums patiems ir visuomenei.

Tiktai klausimas kyla, kas bus iš musų to tingėjimo ir apsileidimo? Juk net negalima atkviesti narius į kuopos susirinkimus ir ką galima manyti apie tokius narius, kurie nesirupina savo organizacijos reikalais. Man pasitaikė sutikti ant gatvės narius ir pakviesti į kuopos susirinkimą, tai atsakymą gavau net juokingą. Sako, kam aš eisiu, kad aš ir taip žinau ką jųs susirinkę tarsit. Taip išrodo juokinga, kaip to žydo pasielgimas, kuris užsėdęs ant arklio raitas joti, bet nugarą atsuko į arklio galvą. Žmogus iš šalies pastebėjo: „Ei žyde, atbulas užsisėdai!" „Niu, ką tu žinai į katrą galą aš josiu" Tai juokas, tegul pasilieka juoku, bet didžiausis apsileidimas yra pas nekuriuos narius nesirupinti savo organizacijos reikalais.

Buvo svarstyta kaip patraukti narius lankyti kuopos susirinkimus. Taigi 7 d. birželio bus 11 kuopos susirinkimas ir svarstymas, kokį išvedimą padaryti ir kaip pasielgti su tais nariais, kurie nelanko susirinkimų.

Buvo pakeltas klausimas kaslink „Tėvynės" musų organo neįsileidimo į Lietuvą, kurią grąžina atgal. Tai del mažumos susirinkusių pasiliko atidėta ant sekančio susirinkimo galutinam apsvarstymui.

Musų 11 kuopa susirinkimus laiko pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, J. G. Laskevičiaus svetainėje, 775 Bank St. Visi nariai kviečiami skaitlingai lankytis į sekantį susirinkimą, kuris įvyks birželio 7 d. Taipgi norintieji prisirašyti prie SLA. maloniai kviečiami atsilankyti į kuopos susirinkimą.

Neužmirškite nariai, kurie neateisit į šį susirinkimą, tai kad nerugotumet jeigu bus uždedama ant jusų didesnė mokestis už nesilankymą į susirinkimus. Tai bus daug svarstoma apie jumis. Todel neapsigaukit ir bukit atsargųs, kad nereiktų po tam išmėtinėti ir kaltinti kitus.

P. Stapas,
11 kp. užrašų sekr.

168 kp., Stamford, Conn.

SLA. 168 kp. susirinkimas įvyko 3 d. gegužio į kurį narių atsilankė neperdaugiausia. Apart kitų kp. reikalų, tapo išrinkti dar du nariai dalyvauti Antro Auksinio Konkurso vajuje. Naujais darbuotojais yra protokolų sekretorė Jėva Klimienė ir Ignas Zamolskis.

Pirmininkas J. Šiugžda, apsiėmęs jau seniaus dalyvauti konkurso vajui, pereitam susirinkime labai gerai pasirodė— pridavė du nauju nariu į didelių skyrių ir taip pat du į vaikų skyrių. Taipgi ir gerb musų protokolų sekr. Jėva Klimienė, pridavė keturis naujus narius į vaikų skyrių. O kaip girdėjau, tai ateinančiam susirinkime šituodu darbuotoju priduos dar daugiaus. O kur dar kiti darbuotojai: I. Zamolskis, J. Naikelis ir S. Cibulskas? Aš manau, kad jie irgi nenorės apsileisti ir stengsis, kad prirašius po kokį pusę tuzino.

Todel broliai tik imkimės darbo ir pasirodykim tiems, kurių yra didesnės kolonijos lietuvių, kad mes nors esam maža lietuvių kolonija, bet galim kartais juos „subyčyt", tik reikia netingėt biskį pasidarbuoti.

Sekantis pusmetinis susirinkimas įvyks 7 d. birželio, todel malonėkit visi nariai ir narės skaitlingai atsilankyti, nes turėsim daug svarbių reikalų apsvarstyti. Taip pat reikės išrinkti darbininkus, nes žinot, kad 5 d. liepos turėsim pikniką, todel reikia skaitlingo susirinkimo, kad but iš ko išrinkti atsakanti darbininkai.

J. Pocius — sekr.

152 kp., Braddock, Pa.

Musų kuopos susirinkimai yra laikomi pirmą sekmadienį kiekvieno mėnesio, po No. 933 Tallbot Ave., Braddock, Pa. Šitai primenu narių žiniai, nes musų kuopos nariai yra labai apsileidę ir nesilanko į kuopos susirinkimus. Paprastai savo mėnesines duokles užmokėti paduoda kitiem nariam arba savo vaikus atsiunčia į susirinkimus užmokėti, o patys sėdi namieje ir nieko neveikia. Tačiau kuomet kuopos susirinkimuose esti kas nors jiems nepatinkamo nutariama, tai tuomet rugoja ir kaltina kitus kuopos narius ir valdybą.

Taigi šiuomi noriu pranešti visiems SLA. 152 kuopos nariams, kad kiekvienas privalo lankytis į visus kuopos susirinkimus ir svarstyti savo kuopos ir visos organizacijos reikalus ir tuomet nereikės kaltinti ir rugoti ant kitų narių ir kuopos valdybos už nepatinkamus nutarimus. Nereikia atsidėti ant kuopos valdybos ir kelių narių, kurie lanko susirinkimus, bet reikia visiems rupintis savo organizacijos reikalais.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks birželio 7 d., 1 val. po pietų, aukščiau minėtoje vietoje. Į šį susirinkimą privalo atsilankyti visi nariai, nes yra labai svarbus reikalas atlikti ir tam reikalinga skaitlingo susirinkimo. Kaip žinote yra rengiamas kuopos piknikas birželio 14 d., š. m., todel šiame susirinkime reikės visas reikalas galutinai apkalbėti, kad kuotinkamiausiai prisirengus prie pikniko, kad jis butų pasekmingas visais žvilgsniais. Taipgi reikės išrinkti darbininkus minimam piknikui. Todel gerb. nariai kaip matote yra labai svarbus musų pačių kuopos reikalas ir todel visi butinai ateikite į šį susirinkimą.

J. B. — prot. sekr.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Vl. Valatkevičiui, Milwaukee, Wis. Tamstos polemikos delei žuvusių jusų kuopos pinigų du metai atgal, „Tėvynėn" nedėsime. Šito ginčo polemikomis organe neišspręsite ir rodos kuopa jau yra padariusi praktiškus žinksnius tuo reikalu — eina prie surengimo teismo, kaip SLA. įstatymai nurodo. Apart to, kuopos valdyba jau kartą yra padariusi oficialį pareiškimą, į kurį pasiteisino kaltinamoji ypata ir to užtenka viešai polemikai organe. Dabar reikia imtis praktiškų žygių šio incidento užbaigimui, o polemikomis organe to nepasieksite. Rašinėlį paliekame Redakcijos arkyve, bet jei norite, kad grąžintumem, tai prisiųskite už du centu pašto ženklelį.

Draugijų Komisijai, Akron, Ohio. Tamstų protesto rezoliucijos prieš Lietuvos valdžią „Tėvynėn" nedėsime del sekamų priežasčių: Tamstos be jokių faktų smarkiai šukaujate apie „šaudymą darbininkų" Lietuvoje ir antra, šaukiate už komunistų partijos diktaturą Lietuvoje. SLA. organui netinka pasižymėti tik triukšmingais ir faktais neparemtais šukavimais ir apaštalauti partijų siekiniams. Net SLA. Seimo nutarimai draudžia vesti agitaciją už bent kurią partiją. Rašinėlį paliekame Redakcijos arkyve, kaipo dokumentą.

B. Simokaičiui, Chicago, Ill. Aprašymą apie velionį Antaną Staniulį aplaikėme — širdingai ačiu! Įdėsime į sekamos savaitės „Tėvynės" num., nes į šį num. jau nesuspėjome įdėti.

APIE MUSŲ KALBĄ

(Prof. K. Bugos Atminčiai).

Rašo V. F. JANKAUSKAS.

(Tąsa)

Jei gotai sako „gatwo — gasse", nėra priežasteies mums jų kalbos ligas skolinti, bet mes turime žodį — „asla", kuris senovėje buvo aisla vadinamas. Beabejonės pas mumis buvo ir aitė ar aitvė, vietoje dabartinės skolintos (nuo „gehen" — aiti) gatvės. Čion tuojaus bus man primesta, kad tas nesutinka su filologų tvarka ir su musų kalbos žinovų jau priimtu žodžiu *eiti*. Jei taip, tada turėtumem aslą vadinti esla ir ainius einieis ir Urbaičius Urbeitieis, etc., etc., tik atsiduodant tos vokiečių kulturos „kleidoms". Mano gimtinėje visi sako ainu, aisiu, aitvaras, Aitkunai, tam randasi musų senovės kalbos aiškųs patvirtinimai, o musų ralšliava jau turi einu, eisiu. O kuo galima paremti, kad vokiečiai turėjo pinigą (pfennig) pirmiau už musų gentes ar už musų tautą? Mes turime žodį — pelnas. Dar žmonės ir dabar sako pelnas — pinigiai, o galėjo sakyti *pelnikis*. Yra ir kiti tam panašųs žodžiai musų kalboje, kurie reiškia tą patį supratimą. Duona reiškia davimą, bet kitose kalbose duoną vadina — pan, imdami musų žodį pen-as (kuris senovėje rašėsi kitaip, o reiškė tą patį), tankiai skambantį kaipo pennas, iš ko ir išėjo, beabejo, pelnas. Žinoma, pelnas ar penas vėl gimė iš kito senesnio žodžio, kuris tarėsi truputį kitaip, o skambėjo beveik vienodai, tas pats buvo ir su žodžiu kunas.

Suprantama, visos kalbos turi panašius žodžius, kurie reiškia beveik vienodus dalykus, bet aš negaliu sutikti su manymais, kurie musų kalbos tikrus žodžius atiduoda svetimų kalbų šaltiniams. Išmesta musų skatikas, musų auksinas, musų dvyliakis dabartiniuose musų piniguose. Kam tas buvo reikalinga? Ar tik tam, kad sutverti centus, litus ir dolerius, kurie musų kalboje niekad nebuvo naudojami? Litas suvis prie musų kalbos netinka ir yra baisi klaida. Manymas, sulig musų kalbotyrių nurodimo kaip musų tauta susidurė viename ar kitame amžiuje su tulomis tautomis, išrodo suvis perankstyvas. Aš randu nuolat įrodymus, kurie reiškia, kad musų tauta daugelį tukstančių metų krutėjo savo darbu, kuomet kitos tautos dar miegojo. Šie paremti spėjimai taip griežtai priešingi daugumai jau senai autoritetingai nustatytų dalykų, kad reikės tuos visus nurodymus labai plačiai aprašyti pirma, ne kaip žmonės juos priims. Kai kada, laikas nuo laiko, visiškai tolimose šalyse, vienai su kita nesusisiekiant, galima patėmyti kaip tyrinėtojai užtinka tam patikrinančius atskirus mums svarbius ir senovę nušviečiančius spindulius ir aš juos nuolat rankiojau.

Kalbant apie Dr. J. Basanavičiaus nurodymus, buk tai musų tauta, pirma atsikraustimo prie Baltiko jurų pakraščio, gyveno Mažojoje Azijoje po visokiais tautvardžiais, kaip phrygų, trakų, venetų ir daugelio kitų, turiu pasakyti, kad tame nėra daroma didelė klaida ir gal suvis ne klaida. Kad tenais musų kalbos liekanos dabar yra ir senų senovėje ji buvo žinoma, apie tai nėra jokios abejonės. Jau daugelis metų atgal, kaip aš patėmijau musų kalbos tenai miestų, ukių ir kutus vardus. Daug yra tokių, kurie suvis rašosi dabar kitaip, ar rašosi gerai, o išsitaria blogai. Vieną kart suėjęs vieną chaldejų, norėjau dažinoti kaip jie vadino vieną tų apylinkių senovės įžymų žmogų. Iš pradžių jis nieko naujo nepasakė, vis atkartojo tą vardą klaidingai ir užsispyręs ginčino, buk taip jis buvo ir senovėje vadinamas, kol jam nepasakiau, kaip tas vardas turėtų buti tariamas sulig mano manymo. Jis tuomet susimaišė savo kalboje ir pripažino to vyro senąjį vardą. Tą pat sutikau ir su indusais, egyptėnais, sartais nuo Tamirlangos, armenais ir keletu kitų. Gal bus juokinga musų žmonėms sužinoti, kad baskai vadina musų perkuną „Tamsta". Jie geltonplaukiai, mėlynakiai. Laike karo man pasakojo, kad pas juos lankėsi lietuviai dainininkai, kuris faktas jiems labai daug pagelbėjo pabudinti jausmą autonomijos ieškojimui.

Gal gyveno žiloje senovėje musų tautos šakos tose šalyse. Ištikrųjų mes negalime pasakyti, kad visa musų tauta tenais gyveno ir kad ji tik apie pora tukstančių metų atsikraustė prie Baltiko jurų. Tose šalyse randasi mums suvis panašių žmonių, ypač kaip man rodosi babylonai nestoriai, kuriuos turkai visu laiku naikino, taip kad jų liko tik apie šimtas tukstančių ir karo laiku buvo priversti apsigyventi palei miestą Bagdadą. Jie ypatingai man žingeidųs ir su laiku aš ketinu su jais arčiau susipažinti ir panaudoti apie tai visas žinias vėliaus, nes jų didelis skaitlius ir jų tulos ypatybės turi mums gana didelę svarbą.

Nežiurint į tuos visus ženklus, rodančius musų kalbos pedsakius tose šalyse, aš visgi turiu labai daug priežasčių manymui, kad musų tautos širdis ar jos dalis gyveno netoli nuo Baltiko jurų visados. Šiandieninių kalbotyrių prieštariaujanti tam manymui medžiaga tankiai stoja prieš jų pačių argumentus. Indo-europiečių kalbų paliginamoje gramatikoje kalbos neatidengia jiems visas savo slaptybes. Jiems gelbsti tik toje sistemoje, kurią jie sukurė ir tik kuriai jie vien tiki. Jei patriotizmas bus primetamas man, kaip buvo kitiems, kaipo priežastis šiame manyme, aš galėsiu pasakyti, kad jis man gelbsti. Kodel gi nepadaryti tokį pat užmetimą vokiečių kalbų tyrinėtojams?

(Daugiau bus).

Laiškas iš Biržų Padangės

„Biržų Žinios" ir Dr. Jono Šliupo paskaita Biržuose.

Biržai yra šiaurinės parubežės Lietuvos miestas, su 9—10 tukst. gyventojų, stovi arti Latvijos sienos, apie 15 rusiškų mylių nuo Rygos. Istoriniu žvilgsniu Biržai yra žinomi kaipo protestantizmo ar reformacijos centras. Mat čia yra kunig. Radvilų tėvyškė. Kunigaikščių Radvilų 15—16—17 šimtmečių pylis dar šiandien tebestovi Biržuose — griuvėsiuose. Lenkmečio laikuose — 16—17 šimtmečiuose kung. Radvilai buvo vienatinė Lietuvos didžunų šeimyna, kuri ėjo atvirai ir griežtai priešais lenkomaniją ir tiesioginiai stovėjo prieš Liublino Uniją. Užtai Baguslavas Radvilas 1660 m. Olivoj su Švedijos kar. Gustavu buvo padaręs sutartį ar aliansą su švedais prieš lenkus. Kung. Radvilai buvo protestonai ir jie manė lenkomanijai pastoti kelią Lietuvoje su reformacija. Delto jie Lietuvoj rėmė reformaciją ar platino protestantizmą.

Šiandien Biržuose ir jų apylinkėje dar yra lietuvių reformatų ar protestonų apie 70—80 tukst. asmenų (tamsus katalikai protestonus čia vadina „bambizais"). Protestonai ar reformatai čia palaiko keturias parapijas: Biržuose, Papilyje, Salamiesty ir Radvilišky. Delto šiandien Biržai yra reformatų drutvietė. Biržų miesto majoru arba burmistru yra p. V. Markunas. Biržų — Pasvalio apskrities centras nuo pradžios šių metų stovi Biržuose.

Biržiečiai politiniu žvilgsniu seniaus buvo pažangiečiais. Pas kutiniu laiku, kuomet Lietuvoj įsiviešpatavo klerikalų reakcija prieš piliečius progresistus ir kuomet kai kuriuos biržiečius krikščioniški ministeriai užatakavo, arba atstatė iš vietų užtai, kad jie protestonai, toksai klerikalų žygis biržiečius suliaudininkino, arba pastatė griežtoj opozicijoj prieš klerikalus.

„Biržų žinios", kurios eina kas savaitė ir gyvuoja jau ketvirtus metus, pirmiau palaikė pažangiečius. Dabar nuo pradžios 1925 m. šis laikraštis laikosi valstiečių liaudininkų taktikos. Ir delto dabar jau kademų diktatoriai kimba prie „Biržų žinių". Štai tame laikraštyje šių metų 11 Nr. tilpo trumpa kritika arba nusiskundimas „farizejų darbais". Trumpame rašynėly atpasakojama Judos Iskarijoto istorija su Kristum. Tarp kitko ten pasakyta: „Farizejų darbų pilnas pasaulis, jų netruksta ir musų padangėje. Štai vietinis Romos katalikų parapijos klebonas kun. K—čius pinigais paperka ‚Biržų žinių' pardavinėtojus. Pardavinėtojai, gavę atlyginimo, teisingai pildo šėtoniško pobudžio įšnabždėtą nedorą, negražią ir nuodėmingą mintį ir ‚Biržų žinių' nepardavinėja ir tt." Delei šito nusiskundimo kun. K—čius apskundė tą laikraštį teismui. Na, bal. 8 d. teisėjas Afanasjevas delei to straipsnelio „Biržų žinių" redaktorių Martyną Mazuiką nubaudė vieną mėnesį kalėti ir 500 litų užmokėti bausmės. Reiškia, dabar Lietuvoj, kuomet viešpatauja klerikalizmo diktatura, tai žmonės yra baudžiami ir už savęs teisinimasį. Negalima savo pasiteisinimo viešai pasakyti!..

Viduramžiuose, kuomet vakarų Europoj viešpatavo Rymo bažnyčios popiežijos galybė, valstybė ir tikyba buvo skaitoma sujungtiniu dalyku ir tuomet egzistavo cenzurinis įstatymas: „Index Librorum Prohibitorum" (sutrauka draudžiamų raštų). Tasai įstatymas buvo taikomas Rymo bažnyčios oponentams. Kas tiktai tuomet išdrįsdavo pakritikuoti kunigus ar jų tvarkos sistemą ar jų nusistatymą, tuojaus klerikalai įtraukdavo žodžius ar raštus į tą cenzurinį katalogą. Įtraukimas rašto ar žodžio į tą katalogą reikšdavo 5—20 metų kalėjimo bausmė, arba atidavimas inkvizicijos teismui del sudeginimo. Rymo bažnyčios, arba popiežijos įstatymai „Index Librorum Prohibitorum" ir inkvizicijos teismas vakarų Europos istorijoj paliko tamsybės amžius. Lietuva tuomet dar buvo pagoniška, tai indexo ir inkvizicijos netoleravo, arba neturėjo. Ir tiktai dabar, užviešpatavus kademams ar klerikalams, tam panašųs įstatymai veikia ir laisvą mintį, spaudą, raštus naikina, autorius baudžia. Amerikos lietuviai pakelkite savo balsą prieš tokius brutališkus tamsybės amžių įstatymus!..

Kovo mėnesy aplankė Biržus garbingas svečias, lietuvių tautinio judėjimo pravedėjas, arba tėvas — gerb. **Dr. Jonas Šliupas.** Kovo 22 d. Laisvamanių Etinės Kulturos Dr-gijos kuopa surengė Dr. Šliupui vakarą — paskaitą. Dr. Jono Šliupo paskaita buvo „Laisvamanybė ir jos uždaviniai". Vasiliausko salė buvo pilna klausytojų.

Kaslink Dr. Šliupo atsilankymo į Biržus rašė „Biržų žinios" 11 Nr. Apie Dr. Šliupo paskaitą tasai laikraštis 12 Nr. sako: „Dr. Šliupo paskaita, kaip ir visados, šį kartą labai atydžiai buvo klausoma, nes labai dailiai buvo skaitoma. Triukšmingas delnų plojimas lydėjo garbų prelegentą iš eskadros. Vakaro ruoštam spektakliui pasisekė suvaidinti tik ‚Kontrolis' ir pasiklausyti p. L. Jakimaučiaus linksmų kupletų ir komiškų monologų. Komedija ‚Kunigo Gramulos Raštinyčioj' apskrities viršininko buvo uždrausta statyti ir vaidinimo nebuvo. Keista, kad šis veikalas Šiauliuose buvo vaidinamas, o Biržuose gi uždraustas. Dr. Šliupo paskaita patenkinti netik laisvamaniai, bet ir tikri krikščionys, kuriems dvasininkai esą pasidarę perdaug nuobodūs."

Dr. Jono Šliupo atsilankymas Biržuose pasiliks giliai atmintyje. Jo žodžiai liko klausytojų sąmonėje, jo išvadžiojimai pasiliko žmonių atmintyse lyg žodžiai ant rašto knygoj. Jeigu mes, Lietuvos piliečiai, turėtume daugiau tokių švietėjų, kaip Dr. Jonas Šliupas ir Profesorius Herbačiauskas, tai musų visuomenė darytų didelį progresą pirmyn ir Lietuva kiltų aukštyn taip protiškai ir dvasiškai, taip ir materiališkai bei medžiagiškai. Bet dabar, kuomet valdžios mašinerija valdoma klerikalų, tai Lietuva eina ne pirmyn, bet atgal vis brenda gilyn į tamsybės amžių žabangus. Amerikos lietuviai, kurie jau šviesiau perprantate progreso gyvingumą ir klerikalų reakcijos žiaurumą, padėkite mums išsiliuosuoti iš kuniginės retežybės.

Biržietis.

Amerikos Lietuvių Visuomenei

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto apyskaita už laikotarpį nuo 1924 m. lapkričio 16 d. iki 1925 m. gegužės 1 d., iš aukų siųstų per bankus ir paštą.

Gauta:

Iš Amerikos lietuvių per kun. T. (tame skaičiuje ir Chicagos liet. aukos)	$470.00
Iš Amer. Liet. Tautinės Sandaros 78 kuop., Boston, Mass.	25.00
Iš Amer. lietuvių Lawrence per J. Savinčių	20.00
Iš Liet. Moter. Globos K-to Brooklyn, N. Y.	15.50
Iš Liet. Piliečių Sąj. Skyriaus, Amsterdam, N. Y.	19.50
Iš Chicagos liet, per „Naujienų" redakciją (tame skaičiuje ir laisvės bonas, už kurį gauta 40 dol.)	100.00
Iš p. Fort. Bagočiuvienės, Boston, Mass.	15.00
Iš Newarko liet. pirmin. Juozo Kralinausko per A. S. Trečioką	78.00
Iš Elizabeth, N. J. lietuvių per kun. J. Simonaitį	250.00
Iš Trenton, N. J. lietuvių per pil. Joną Pošką	63.00
Iš nežinomų amerikiečių per kun. T.	50.00
Iš nežinomų asmenų pasiųstų iš Chicagos Central Manufacturing District Banko	23.00
Iš nežinomų pasiųstų iš New Yorko Amexo	50.00
Buvo likę nuo prisiųstų prieš 16—XI—1924 m.	410.42
Gauta paštu nuo p. V. Mickaus iš Easthampton. Mass.	25 lenkų zlot. 55 sk.
Viso	$1,589.42 ir 25 zlot. 55 sk.

Išleista:

Perduota Draugijos nukent. del karo šelpti Centro K-tui	$285.50
Našlaičių reikalams	100.00
Duota gimnazijos moksleivių našlaičių priešpiečiams	173.00
Našlaičių gydymui išleista	390.62
Politinių lietuvių kalinių šelpimui	265.94
Neturtingiems moksleiviams pašalpos	271.16
Kulturiniams reikalams provincijoj	59.00
Išlaidos gaunant pinigus ir kitokios smulkios išl.	
Viso	$1,545.42
Kasoj liko	44.00 ir 25 zlotai 55 skat.
Balansas	$1,589.42 ir 25 zlot. 55 skat.

Laikinasis Vilniaus Lietuvių Komitetas visos organizuotos Vilniaus karšto lietuvių visuomenės vardu taria **širdingą ačiu** Amerikos lietuviams už siunčiamas aukas ir tikisi, kad aukų plaukimas nesustos, bet dar labiau padidės, nes visų šelpiamųjų padėtis yra labai sunki ir įvairių reikalų turime labai daug.

Pirminin. — **D-ras D. Alseika,**
Iždininkas — **kun. V. Zajančkauskas,**
Sekretorius — **K. Veleckas.**

Antrašai:

Pirmininko: Europe Wilno, Jagielonska Nr. 9 m. 3.

Iždininko: Europe Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 19 m. 19.

Sekretoriaus ir L. V. L. Komiteto raštinės: Europe Wilno, ul. Dominikanska Nr. 12 m. 26.

LIETUVIAI AMERIKOJE

RACINE, WIS.

ALT. Sandaros 35 kuopa buvo suruošus prakalbas gegužės 6 d. vakare, Union Hall. Kalbėtoju buvo atvykęs svečias iš Lietuvos L. V. L. Sąjungos atstovas gerb. Jonas Makauskis. Atvykusį svečią iš Chicagos į Raciną pasitiko p-nai J. Dokšai ir pas save pavaišino. Svečias kalbėjo dviem atvėjais. Po pirmos dalies prakalbos pertraukoj išpildytas programėlis. Jaunų lietuvaičių Choras, vedamas p-lės P. Grimalytės, sudainavo tris liaudies daineles ir Lietuvos Himną. Rinkta aukos del vedimo agitacijos rinkimuose atstovų į Seimą. Geraširdžiai lietuviai aukų sudėjo $18.10. Antra dalis prakalbos užbaigta 10:30 val. vakare. J. Makauskio prakalba daug mums patiekė nesugriaunamų faktų ir klausėmės virš poros valandų. Jei laikas butų ne vėlus — dar butumem prašę daugiau pasakyti apie gimtinio krašto — Lietuvos reikalus. Svečias gerb. J. Makauskis malonus, gražiai kalba — džiaugėmės gavę progą jam suruošti prakalbas ir išklausyti jo kalbos. Jaučiamės, po išklausymui reiškiamų jo teisingų minčių, kaip butumem pergyvenę didžiausią šventę. Žmonių prisirinko pilna svetainė ir visi atydžiai klausėsi. Duota proga paduoti klausimus, jei kam kas buvo neaišku. Klausimų nesirado, reiškia visi su pasakyta prakalba sutiko.

Užsibaigus prakalbai, atlikę vieni sandariečiai, laikė trumpą pasitarimą. Del stokos laiko svečio iškeltos mintys palikta galutinam išsprendimui kuopos susirinkime. Norėta svetį apnakvinti, bet esant jam užsiėmusiam atsiprašė ilgiau viešėti ir tą patį vėlų vakarą, palydint ponams Pilipams ir kitiems išvyko į laikinąją savo buveinę Chicagą. Velytina svečiui aplankyti visas lietuvių kolonijas su geru pasisekimu.

Gegužės 1 d. L. D. Kliube V. Andriulis sakė prakalbą. Kaipo keikraščio redaktorius, apart žemos vertės koliojimo priešingos jam minties inteligentų nieko rimto nepasakė. Vieton faktais juos kritikuoti — pravardžiavimais muša; matyt faktų neturi. Kaip pasakymas, kad sandariečiai su socialistais tai ne darbininkai, tų partijų principai darbininkams nieko gero nežada. Vėl Sandaros redaktorius A. Tulys — tai tušti krepšiai, daugiau niekas. Tai bent argumentas! Taipgi pasakė, kad Lietuvoje nėra nieko gero, o Rusijoje nieko blogo. Ir per visą kalbą vartojo tankiai „eik į peklą". Rimtai žiurint į tuos jo beprasmius išsireiškimus išeina šitaip: 1. Komunistai tik patepti darbininkai; 2. Andriulis su „pilnais krepšiais; 3. Komunistai turi tiesą tverti visokias draugijėles, nes jie priešinasi valdžiai ir jos tvarkai; 4. Iš žemiško rojaus Rusijos matyt virtus pekla, nes į ten viskas siunčiama; 5. Lietuvoje butų gerai, jei žmonės neturėtų ką valgyti — nebutų duonos, badautų ir tarpe savęs už tuščią maišą kariautų, maudytusi kraujuose. Šitaip tai bent butų „darbininkiškai"! Matote kokių apuokų tarpe musų lietuvių dar randasi...

M. Kasparaitis.

LOS ANGELES, CAL.

Šiame metropolyje lietuviai **pradėjo judėti.** Nors tautiškų bepartyvių organizacijų buvo trys: SLA. kuopa, TMD. kuopa ir Lietuvių Kliubas, bet jų visas veikimas budavo surengt tik po vieną balių ir pikniką — ir atliktas kriukis. Tokis pusgyvis veikimas duodavo progos lietuvybės priešams rengti daugiau savo pramogų.

Bet pradžioje šių metų, čia lietuvės moterys inteligentės suorganizavo ALTS. kuopelę. Šioji Sandaros kuopelė umai pradėjo veikti, rengt pramogas ir tt. Nariais kuopa smarkiai auga, kas reiškia kad org. O. Paradninkienė uoliai dirba. Neapsiriksiu sakydamas, kad Los Angeles moterys yra kur kas darbštesnės už kitų miestų lietuvių moteris ir už čionykščius vyrus. Štai faktai: ALTS. kuopa surengė vakarienę ir koncertą. Balandžio 26 d. vėl surengė teatrą ir koncertą ir 3 d. gegužės surengė pikniką.

Prie surengimo teatro ir koncerto daug triuso paaukojo p-lė P. Šarkaitė. Suruošta gražus programas, suvaidinant du veikalėliu — „Nieko be priežasties" ir „Jaunystės karštis" ir išpildant gražų dainų ir muzikalį programą. Programo išpildyme dalyvavo sekami artistai: p-lės P. Šarkaitė, J. Malinauskiutė, A. Ambraziutė, N. Liubiniutė, Antanina ir Paulina Mažionytės; A. ir V. Babičiukai, J. Šilas ir J. Aftukas. Čia suminėti tik dainų programo dalyviai.

Atlikta viskas puikiai nežiurint nei to, kad visi lošėjai buvo pirmakarčiai, išskyrius vien p-lę P. Šarkaitę, nes jos užmanymu ir triusu šis platus programas buvo surengtas. Daugiau tokių parengimų sandariečiai!

Juozas Bevardis.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburgo lietuviai protestuoja del konkordato.

Gegužės 10 d. L. Mokslo D-jos svetainėj, Pittsburgo D-jos — L. M. D., A. L. T. Sandaros, D. L. K. Gedemino, Šv. Jurgio Parapija ir kitos draugijos surengė masinį mitingą protestuoti prieš Romą ir Lenkiją už padarymą konkordato, kuriuomi mųs Vilnių papas atiduoda lenkams. Nors nebuvo nė plakatų atspausdinta, tik išsiuntinėta draugijoms laiškeliai — pakvietimai dalyvauti ir laikraščiuose paskelbta, bet prisirinko pilna svetainė žmonių. Pirmas kalbėjo Jonas Urlakis, antras kun. K. Petruševičia ir A. Pauleika. Visi kalbėtojai nurodė Lenkijos grobštumą ir papos neteisingumą del lietuvių tautos, ypač daug kalbėjo kun. K. Petruševičia, nes jis jau Romos jungo nusikratęs, todel jis be baimės ir pasakė ko siekia Romos papa ir kaip jam rupi lietuvių tautos reikalai. Pauleika ragino padėt Lietuvos liaudžiai nusikratyt Romos jungą, padėt Lietuvos žmonelėms apsišviesti. Ragino užrašyt savo giminėms pažangiuosius laikraščius, išeinančius Lietuvoje ir čia, Amerikoje, kas daug pagelbės Lietuvos liaudžiai apsišviesti ir tada išsirinks geresnę valdžią, kuri geriau tvarkys Lietuvos reikalus.

Vakaro vedėjas J. Virbickas paskaitė protesto rezoliuciją, kuri buvo priimta su didžiausiu delnų plojimu ir pirmininkui paprašius visi atsistojo. Su tuo protesto mitingas užsibaigė.

J. Virbickas.

Protesto Rezoliucija.

Mes Pittsburgho lietuviai viešame susirinkime gegužio 10 d., 1925 m., Lietuvių Mokslo Draugystės svetainėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa., griežtai protestuojam prieš Vatikaną už mųs sostinės Vilniaus priskyrimą Lenkams pasirašant su Lenkais konkordatą.

Kadangi Lenkai smurtu yra užgriebę mųs sostinę Vilnių ir tenai terorizuoja Vilniaus lietuvius, persekioja inteligentus ir uždarinėja lietuvių mokyklas;

Kadangi Vatikanas pripažindamas Vilnių Lenkams pasirašytame konkordate leidžia lenkams ir bažnyčiose persekioti lietuvių kalbą, uždraudžiant lietuvių kalba pamaldas ir varomas lenkinimo darbas lietuvių bažnyčiose.

Tad griežtai reikalaujam Lietuvos valdžios, kad pertrauktų visus ryšius su Vatikanu ir vytų lauk iš Lietuvos Vatikano atstovą Lietuvos priešą — Zecchini.

Taipgi reikalaujam, kad Lietuvos valdžia imtųs atatinkamų žygių atvadavimui Vilniaus iš Lenkų vergijos.

Rezoliucijos Komisija:

Jonas Urlakis,
Franas Pikšris,
Juozas Virbickas.

MARSIEČIŲ UŽPUOLIMAS ANT MUSŲ

Pasaulio Karas. Parašė angliškai H. G. Wells. vertė V. K. „Ryto" Akcinės B-vės leidinys Klaipėdoje. 1924 metų. Puslapių 175.

Šioje apysakoje autorius negvildena klausimo, ar yra ant planetos Marso gyvybės, ar ne. Jis sako kad yra. nes kitaip kaip butų atskridę tos milžiniškos mašinos. kurios kasnakt, viena po kitai krito ant žemės. žmonėms nieko nelaukiant? Iš tų mašinų išlindo Marsiečiai, matyti, labai augštai protu išsivystę sutvėrimai, nes jie, jei butų jiems pavykę, butų nugalėję žemės gyventojus ir, pavergę juos, butų gaudę pavienius ir čiulpę jų kraują vamzdeliais, kurių buvo prisidarę daugybę.

Jų pirmosios mašinos atskridimą per 140 milionų mylių dausų, atpasakoja ramiai iktol gyvenęs anglas. Ji nukrito netoli jo namų. Iš pradžių žmonės visai nesidomėjo Marsiečiais. Visi dirbo ir gyveno kaip gyveno pirma. Bet patyrę Marsiečių galybę, pamatę kaip jie „spindulių mašinomis" gali nudeginti didžiausius plotus žemės, kaip jie nuodų dujomis išmušdavo tukstančius kareivių — žmonija išsigando. Regis niekas negalės atsilaikyti prieš baisius atėjunus. Jie paėmė Londoną, kurio septyni milionai gyventojų išsisklaidė kaip vanduo į visas šalis. Kanuolėmis žmonija, tiesa, butų galėjusi atsilaikyti. bet spinduliai ir dujos ištroškindavo ir sudegindavo kanuoles ir kareivius, pirm negu budavo galima į Marsiečius iššauti. Vyko tikras „Pasaulių Karas", kuriame žmonija turėjo pralaimėti.

Bet žmonėms į pagalbą atėjo visai netikėti draugai. Jie tai įlindę į Marsiečių kraują, užmušė juos ir jų karščio spinduliai, nuodingos dujos, baisios ir miklios kovojamos mašinos, liko be naudos. Žmonija išsigelbėjo nuo šio užpuolimo.

Šią įdomią knygą apie kovą Marsiečių su žemės gyventojais, galima gauti tik „Vienybės" Knygyne, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. Kaina su prisiuntimu $1.00.

SKAUSMAI! KUR?

Del Ramatiško Gėlimo: Pridėkit ŽMIJEČNIKO ant skaudančios vietos ir apturėsit stebuklingą pasekmę.

Del Nerviško Galvos Skaudėjimo ir Neuralgijos Skausmų į Galvą: Pripilkit biskį ŽMIJEČNIKO ant delno rankos ir su kvapu įtraukit per nosį tą garą. Teipat skaudančias vietas gerai išbraukykit su Žmiječniku.

Del Skausmų i Šonus, Krutinėj, Pečiuose paeinančių nuo sunkaus darbo arba kėlimo, arba nuo šalčio, keli išbraukymai ŽMIJEČNIKO visą skausmą prašalins.

Del pailsintų, skausmo ir gėlimo muskulų arba gyslų gerai isibraukykit skaudančias vietas eidamas gult. O ant rytojaus reikalautos pasekmės bus apturėta.

ŽMIJEČNIKO SUDĖTINIAI yra geriausi Kemikalai nuo apsaugojimo ant svieto del apsaugojimo savęs nuo užsikrėtimo paeinančių nuo įpiovimų ir įdrėskimų.

Vartotas per visuomenę per 30 metų suvirš. Nejokis Bandymas — Pripažintas braukylas (Linimentas) per visą svietą.

Prekės 35c., 65c. ir $1.25.

Rašykit del musų knygutės apie gyduoles ir kaip jas vartot.

ALBERT G. GROBLEWSKI & CO.,
Dept. T, Plymouth, Pa.

STRAIPSNIS 126.

Įpratimai.

Įpratimai yra pasekmė atkartotinų veiksmų. Kadangi kudikis neatskiria blogo nuo gero įpratimo, motinos privalumas butų daboti kad tiktai geri įpročiai butų užvedama ant minties, kadangi labai sunku atmokinti kudikį kuomet jis jau pramoko kokio įpročio.

Reguliariškumas yra kertinis akmuo, ypatingai kalbant apie kudikio kuno funkcijas, valgymą, miegojimą, ėjimą lauk. Reguliariškumas reiškia sistemą, ir jei motina tikisi gauti šiek tiek pailsio ji turi sistematizuoti kudikio priežiurą.

Vidurių Įmokinimas.

Kudikį galima pramokinti ištuštinti vidurius tinkamai gana anksti. Jauniausias kudikis pramoks naudotis puodu jei jis bus ant jo pasodinamas reguliarišku laiku kasdien. Reguliariškumas yra pirmos svarbos dalykas. Geriausias laikas yra po pusryčių, ir nereikia paisyti jokio darbo ar smagumo, kuris kliudytų šitam. Iš pradžių iš motinos bus reikalaujama begalinės kantrybės, bet rezultatas gerai apmokės pastangas. Motina turėtų įsitėmyti valandą kada kudikis pridirba palą. Sekančią dieną ji tą pačią valandą turi palaikyti kudikį ant puodo. Puodą galima laikyti ant kelių taip, kad kudikiui atsisėdus jo nugara remtusi į motiną. Jei reikalinga, tai laikyti penkias ar dešimtį minutų. Paugėjus, kudikį galima pramokinti mykti, stenėti ar kitu kokiu budu duoti žinią kad laikas atėjo. Motina turi buti kantri, bet galų gale daug laiko bus sutaupyta. Perdėti svarbą šito įpratimo negalima.

Nors daugelį sykių normalus, sveikas kudikis nereikalauja gydytojo priežiuros, bet tai laimingas atvėjis retai pasitaikas. Jeigu kudikis nesijaučia gerai, arba nesiplėtoja taip, kad reikia, motina neturėtų vilkinti pasitarimo su gydytoju. Iš kitos pusės, normalus kudikis su gera motinos priežiura, rupesniu ir tinkamu maistu, ar tai iš krutų penėjimo ar tai iš Borden's Eagle Pieno, kuomet motinos pienas išsenka, turėtų išaugti tiesiai į sveiką, normalų vaikiuką. Milionai ir milionai kudikių išaugo į drutus berniukus bei mergaites iš sukombinavimo geros motiniškos priežiuros ir drutinančio maisto, kurį suteikė Borden's Eagle Pienas.

Skaitykit šiuos straipsnius kas savaitę ir pasidėkit ateičiai.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik $1.25

„TĖVYNĖS" ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

"VILNIS"

LIETUVIŲ DARBININKŲ
DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.
8 PUSLAPIŲ.
Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.

„VILNIS",
3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

PASINAUDOK AUKSINE PROGA

UŽ DU DOLERIUS IR PUSĘ GAUSI KETURIS DOLERIUS.

Skaityk atydžiai:

Kas prisiųs du dolerius ir pusę su šiuom skelbimu, tas gaus per metą laiko laikraštį „SANDARĄ" vertės už $2.50

Gaus Knygoms:

Knygą **Amerikiečiai Lietuvoje**, vertės už 25
Knygą **Apysakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo** 35
Knygą **Muzikos Žodynėlis** 25
Knygą **Trakoma** arba **Saugokite Akis Prie Šviesos** 20
Knygą **Novelis**. Graži apysaka 15
Knygą **Žmonių Ligos**. Labai gera moksliška knyga 15
Knygą **Ciceliai**. Pasakos pamokinančios gyvenime 15

Visos knygos su pažymėtomis kainomis yra du kart vertesnės, kas jas gaus tas džiaugsis ir patars savo draugams jas įsigyti. Nelauk ilgai, iškirpk šitą skelbimą ir įdėjęs į konvertą su money orderiu ar čekiu siųsk šiuom antrašu:

SANDARA,
327 E. Street, Boston 27, Mass.

VARPAS

SAVAITINIS VISUOMENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS, EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Jung. Valstybėse $2.00
Pusei metų 1.00
Užsieny ir Lietuvoj metams 3.00
Pusei metų 1.50

VARPAS" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir lietuvių reikalus.

Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk VARPĄ. Siųsk pinigus šituo adresu:

„VARPAS",
3251 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

Reikalaukit Musų 1925 Metų Knygų Katalogo.

"DIRVA"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Savaitraštis

Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams **$2.00**
Lietuvon metams **$3.00**
Pusei metų pusė kainos.

„DIRVA"
3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

„Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntino systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,

1739 S. Halsted Street. Chicago, Illinois.

DABAR UŽSIRAŠYK

"AMERIKOS LIETUVĮ"

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMERIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 ..... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ..... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 ..... 20c.
Kas iš Kur Pareina? ..... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai ..... 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 ..... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 ..... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ..... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 ..... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 ..... 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 ..... 15c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 ..... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 ..... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Susiprato — pusl. 64 ..... 20c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 ..... 10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00
Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija ..... 35c.
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 ..... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 ..... 1.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.

Eglė (Žalčių Karalienė) $10.00
Žalčio ir Gulbė Dievaičio duetas ..... 75c.
Liet. Dainos $1.50
Birutės arija ..... 30c.
Pasaka (Dramatiška daina) ..... 80c.
Kanklės 1920 m. $2.00
Aras, kvartetas ..... 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

ALTS. 11-tas Seimas

Gegužio 28 d., 1925 metų, 10 val. ryte, Goodrich Auditorium, 1420 E. 31-st St., Cleveland, Ohio, prasidėjo Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 11-tas Seimas.

Seimo vedėjais išrinkta: A. B. Strimaitis iš New Yorko — pirmininku, A. Grišius iš Chicagos — pedėjėju; V. S. Jokubynas iš Worcester, Mass. — sekretorium, A. Lapė iš Cleveland, Ohio — pedėjėju.

Įnešimų komisijon išrinkta: Karpavičius iš Cleveland, Ohio, Semaška iš Chicago, Ill., Šnuolis iš Detroit, Mich.

Korespondencijos ir finansų komisijon išrinkta: Valančius ir Švitra iš Chicago, Ill., Akelaitytė iš Pittsburgh, Pa.

Spaudos komisijon išrinkta Praškevičius ir Karpavičius iš Cleveland, Ohio.

Maršalais išrinkta Praškevičius ir Mičiulis iš Cleveland, Ohio.

Laike tvarkymo pasiuntinių paliudymų, sekami asmens pasakė po trumpą priešseiminę prakalbėję: Centro Sekretorius p. Čekanauskas, naujai išrinktas Prezidentas Dr. Drangelis ir p. A. B. Strimaitis.

Didžiausis skaitlius delegatų pribuvo iš Chicagos — net 11; iš rytinių valstijų 7 ir iš vidurinių valstijų 8.

Valstiečių Liaudininkų vardu raštišką pasveikinimą pateikė tos partijos atstovas p. Makauskis. Pasveikinimas priimtas su ovacijomis ir delegatų atsistojimu. Taipgi suteiktas p. Makauskiui Seimo ženklelis.

Toliaus seka delegatų vardošaukis ir išdalinimas Seimo ženklelių. P-nia Karpavičienė ir p-lė Akelaitytė prisakstė ženklelius.

Perskaitytas Valstiečių Liaudininkų pasveikinimas, prisiųstas kablegramu, ir priimtas aplodismentais.

Pertraukta sesijos vienai valandai.

Antroj sesijoj skaitomas praeito Seimo protokolas.

Seiman nepribuvo buvusis pereitų metų Prezidentas nei jo pavaduotojas.

Toliau seka Centro Valdybos raportai. J. W. Luth platus ir nuosėklus raportas padarė malonaus įspudžio.

Sekretoriaus raportas pateiktas gyvu žodžiu, kuris smulkmeniškai apėmė visų metų darbuotę. Reikia pasakyti, kad sekretorius turi labai nuosėklę kalbą ir gerai sutvarkytą raportą pateikė.

Kontrolės komisijos vardu raportą raštu pateikė tos komisijos narys p. Biekša.

Vice Prez. adv. Rastenio, Centro Iždininko p. Ivaškevičiaus, Redaktoriaus p. Tulio ir Apšvietos Komisijos paduoti raportai raštu per komisijos narį p. Jokubyną. Raportai išklausyti ir priimti.

Politinio Iždo Vice Pirmininko p. Vitukyno išduotas raportas.

Laiškai su pasveikinimais ir aukomis išklausyti ir priimti.

Sesija pertraukta iki dešimtos valandos ryto.

Trečioj sesijoj išklausomi kuopų įnešimai. Iš nutarimų padaryta šie: Steigimas Sandarai nuosavo namo pavesta Centro valdybai, kad ji atidengtų namo fondą. Taipgi nutarta imti įsirašymo mokesties nuo naujų narių po $1.00.

Pirmos dienos vakare buvo surengtas pokylis priėmimui delegatų. Programas susidėjo iš muzikos, dainų ir kalbų. P-lė Julė Baltrukoniutė padainavo solo. Kitų artistų vardų nepasisekė sužinoti. Kalbėjo Drangelis, Strimaitis ir Makauskis. Vakaro vedėju buvo Karpavičius.

Antro vakaro programa buvo — viešos prakalbos. Kalbėjo Strimaitis, Kodis, Valančius ir Drangelis.

Užsiregistravęs „Tėvynės" korespondentas.

VIETINĖS ŽINIOS

SLA. 83 KP. JAUNUOLIŲ MOKYKLOS KONCERTAS.

Trečiadieny, gegužio 27 d. įvyko SLA. 83-čios kuopos Jaunuolių Mokyklos tėvų susirinkimas. Dalyvavo nemažas burelis tėvų, ypač tie tėvai atsilankė, kurie yra labai šios mokyklos likimu ir ateitimi suinteresuoti. Šiame susirinkime apkalbėta keletas svarbių reikalų ir padaryta čion minimi tarimai.

Pirmuoju tarimu yra: tėvai pageidauja, kad SLA. 83-čia kuopa ir ant toliaus šią mokyklėlę paaikytų. Diskusijose tėvai išsireiškė, kad tokia mokykla pageidaujama ir kad S. L. A. 83-čia kuopa dirba labai svarbų kulturos bei lietuvinimo darbą!

Antrą, taipgi svarbios vertės tarimą padarė, tai tėvai kreipiasi į SLA. 83-čią kuopą, prašydami, idant kuopa suorganizuotų jaunuolių kuopelę po šios kuopos globa. Tuomi, manoma, musų jaunimas galės geriau priprasti prie lietuvių ir vėliau priaugs kaip SLA., taip ir abelnai visuomenės darbuotojų.

Be šių tarimų, kalbėta ir apie kitus reikalus, svarbiausiu kurių buvo surengimas mokyklos sezoninio uždarymo paminėjimui koncerto. Mokytojai: P. Bajoras ir S. E. Vitaitis pareiškė, kad prie šio koncerto jau senai rengiamasi. Programinė dalis jau veik prirengta: koras susimokinęs pusėčiną skaičių gražių dainelių, mokiniai taipgi išsimokinę deklamacijų, duetų, pianu paskambinti, ir tt. Mokytojai prašė, kad tėvai išsirinktų komitetą, kuris pasirupintų garsinimu ir kitais reikalais. Ant vietos išrinkta komitetas: Antanas Linkus, Kazlauskas ir Šabliskas.

Kiek žinoma komitetas jau darbuojasi ir tikimasi, kad bus pilnai ir tvarkingai prie šio koncerto prisirengta. Koncertas įvyks birželio 20, šeštadieny, svetainėje po numeriu 319 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Pageidaujama tik, kad visuomenė skaitlingai šį koncertą atlankytų ir tuomi paremtų šią jaunutę ir, galima sakyti, vienintėlę Brooklyne jaunuolių mokyklą. Ypač pareiga butų šin koncertan atsilankyti tėvams, kurių vaikai šią mokyklą lanko, ir tie, kurie mano kitą sezoną savo vaikus šion mokyklon leisti. Čia bus gera proga pamatyti, kiek nekurie jaunuoliai lietuvių kalbos išmoko ir kaip pavyzdingai jie mokomi. Pasinaudokit šia proga!

Reporteris.

„VIENYBĖS" REDAKTORIAUS IŠLEISTUVĖS.

Gegužės 28 d. vakare, Millers Grand Assembly Hall, įvyko šauni „Vienybės" Redaktoriaus Širvydo ir Ekskursijos išleistuvių vakarienė, kurioje dalyvavo apie 250 svečių ir viešnių. Buvo svečių ne tik šios apylinkės, bet ir iš tolimesnių miestų.

Vakarėlį vedė p. A. Mikalauskas, „Vienybės" Bendrovės pirmininkas. Prie gardžios vakarienės buvo pasakyta puikių kalbų ir linkėjimų, kaip p. Širvydui, jo žmonai, taip ir visam buriui keliaujančių lietuvių. Linkėjimų kalbas sakė: **A. Mikalauskas, K. Strumskis, Dr. M. Vinikas, S. E. Vitaitis, adv. Rastenis** (iš Baltimore), **R. I. Dunigan, Wm. Dyckes** (šie abu U. S. Lines viršininkai), **J. W. Liutas** (Sandaros pirmininkas ir U. S. Lines oficialas), **P. Kulis** ir **J. Ginkus.** Šie du pastarieji buvo išrinkta delegacija nuo burelio Širvydo draugų, kurie įteikė jam dovanas: gražią redaktorinę tarbą ir aukso plunksną.

Atėjo linkėjimų Širvydams telegramai ir laiškai nuo: Dr E. G. Klimas iš Philadelphia, Pa.; J. K. Navickas iš Harrison, N. J.; P. Molis ir M. Širvydaitė iš Detroit, Mich.; P. Jaras iš Baltimore, Md.; A. Žiugžda iš Newark, N. J.: J. Kriaučialis ir A. Krasinckas iš Worcester, Mass.; ir nuo P. Jurgeliutės, SLA. sekretorės, iš New York, N. Y.

Ant galo duota pakalbėti išleidžiamiems šio vakaro svečiams: J. O. Širvydui ir K. Širvydienei, kurie nuoširdžiai ačiavo „Vienybės" Direktoriatui už taip puikių išleistuvių surengimą, o visiems čionai dalyvaujantiems svečiams ir viešnioms už reiškimą tokios malonios simpatijos.

Tarpuose kalbų buvo dainų programas, kurį išpildė musų žymus dainininkas p. **K. B. Kriaučiunas.** Taipgi po vakarienės dar padainavo p-lė **Milda Monikaitė** (iš Montello, Mass.) ir ponia **Marė Strumskienė.** Puikiai sudainavo solo visą eilę gražių dainelių. Jiems akompanavo p-lė Alena Kandročiutė.

Prieš ir po bankietui prie orkestros buvo šokiai. Grojo jaunų lietuvių orkestra „Queens Mellody Boys". Publika linksminosi net iki 2 val. ryte. Visais žvilgsniais vakarėlis buvo vienas iš dailiausių čionai įvykusių.

Gegužio 30 d., lygiai 12 val. dieną, grojant orchestrui, veliavoms ir skepetaitėms plevėsuojant, išplaukė „Vienybės" ekskursija p. J. O. Širvydui vadovaujant. Ji išplaukė Jung. Valst. valdžios laivyno laivu „Prez. Roosevelt". Ekskursantų lietuvių buvo virš 40, tačiau palydėti jų susirinko virš 300 lietuvių. Visi ekskursantai ir jų palydovai buvo linksmi. Ponia Širvydienė ir nekurios ekskursantės panelės apdovanotos gėlių glėbiais. Tenka palinkėti „Vienybės" ekskursijos dalyviams ir jos vadui redaktoriui p. Širvydui laimingos kelionės Lietuvon ir laimingai sugrįžti atgal Amerikon!

Sekanti lietuvių ekskursija išvyks iš New Yorko birželio 20 d. irgi Jung. Valst. valdžios laivyno laivu „America". Šiai ekskursijai vadovaus Jonas W. Liutas, kuris jau antru kartu vyksta Lietuvon su ekskursantais. Šakoma jo ekskursija bus didelė, nes visi atmena tuos puikius laikus, kokius turėjo vykdami Lietuvon su p. Liuto ekskursija pereitais metais. Daug žmonių ruošiasi vykti su šia ekskursija — bet ir nenuostabu.

Korespondentas.

IŠVAŽIAVO LIETUVON CHICAGIETIS SLA. DARBUOTOJAS.

Gegužės 26 atsilankė „Tėvynės" Redakcijon žymus Chicagos lietuvių ir SLA. darbuotojas **Bronius Lenkauskas,** kuris pastaruoju laiku buvo SLA. 109 kuopos fin. sekretorium. Prie progos p. Lenkauskas pasisakė, kad gegužės 27 d. laivu „Berangaria" jis vyksta Lietuvon paviešėti ir savo vasarines atostogas praleisti. Tikisi užtrukti Lieetuvoje apie tris mėnesius ir po to vėl grįž atgal Amerikon. Su juo draugė lankėsi Redakcijoje ir išvažiavo Lietuvon chicagietis biznierius p. **Mykolas Orbakas.** Taipgi p. Lenkauskas prisimins, kad chicagiečiai jo draugai iškėlė jam visiškai netikėtas puikias išleistuves ir suteikė dovanų už darbavimąsi visuomenės labui.

Linkime gerb. SLA darbuotojui laimingos kelionės Lietuvon ir taipgi laimingai sugrįžti atgal į Ameriką ir vėl stoti prie svarbaus darbo SLA. labui!

Taipgi birželio 1 d. aplankė SLA. įstaigą žymus SLA. darbuotojas Antanas Tvaranavičius. Gerb. Tvaranavičius daugelį metų gyveno Auburn, Ill. ir darbavosi SLA. 27 kuopoj, eidamas finansų sekretoriaus pareigas. Pastaruoju laiku jis apsigyveno Philadelphia, Pa. Gerb. A. Tvaranavičius lankėsi New Yorke su biznio reikalais ir prie progos aplankė savo organizacijos — SLA. įstaigą.

JEZUITAM LIETUVOJ SEKASI.

Nesenai jezuitai, tėvo Kipo (vokiečio) asmeny, paprašė Švietimo ministeriją 200,000 litų savo gimnazijos rumams statyti.

Švietimo Ministeris D-ras Jokantas šiam jezuitų prašymui ir sumanymui pritaręs, bet nesant ministerijoj lėšų, kreipėsi į Ministerių Kabinetą prašydamas nurodytą sumą jezuitams asignuoti.

Kuopu Susirinkimai

Mahanoy City, Pa. SLA. 211 kp. susirinkimas įvyks 7 d. birželio, 1 val. po pietų, S. Norkevičiaus svetainėj, West Mahanoy Ave. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti į susirinkimą ir užsimokėti užvilktas mokesnis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 211 kuopos.

V. J. Mikelionis — sekr.

Wilkes Barre, Pa. SLA. 115 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks birželio 7 d., 2 val. po pietų, 314 E. Market St. Malonėkite visi atsilankyti skaitlingai ir užsimokėti mokesnis.

Silv. Pileckis — sekr.

Roseland, Ill. SLA. 139 kp. susirinkimas įvyks 6 d. birželio, Aušros kambariuose. Visi nariai kviečiami skaitlingai atsilankyti.

Kviečia valdyba.

South Boston, Mass. SLA. 43 kuopos susirinkimas įvyks 12 d. birželio, 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėj, kampas Silver ir E. gatvių. Visi nariai minėtos kuopos yra kviečiami skaitlingai atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarimui. Taipgi bus išduotas pilnas raportas iš buvusio vakaro SLA. 43 kuopos. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 43 kuopos.

Komitetas.

Rockford, Ill. SLA. 77 kp. priešpusmetinis susirinkimas įvyks birželio 7 d., 2 val. po pietų, Lietuvių Neprigulmingos Bažnyčios Svet., ant Island Ave. Visi nariai kviečiami skaitlingai atsilankyti į šį susirinkimą ir užsimokėti užvilktas mokesnis. Neatsilankiusieji busit baudžiami sulig konstitucijos nurodymo.

77 kp. valdyba.

Bendleyville, Pa. SLA. 171 kuopos susirinkimas įvyks 7 d. birželio, Lietuvių svetainėj. Malonėkite visi nariai atsilankyti ir užsimokėti užvilktas mokestis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 171 kuopos.

J. Rasiulis — sekr.

Buffalo, N. Y. SLA. 304 kp. susirinkimas įvyks 14 d. birželio, 237 Sycamore St. Visi nariai ir narės malonėkite skaitlingai susirinkti į šį susirinkimą ir užsimokėti užvilktas mokesnis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 304 kuopos.

J. K. Miliauskas — sekr.

Woodhaven, N. Y. SLA. 322 kuopos susirinkimas įvyks panedėly, 1 d. birželio, po numeriu 858 Glenmore Ave., 7:30 val. vakare. Visi nariai kviečiami atsilankyti. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 322 kuopos.

Komitetas.

PRANEŠIMAS.

Šiuomi noriu pranešti visiem mano esamiem ir busimiem pacientam, jog aš perkėliau savo kabinetą į naują vietą:

221 South 4-th Street, priešais pat Williamsburgo Tilto Aikštę (Bridge Plaza). Tikiu, jog naujoj vietoj, prie geresnių sąlygų, galėsiu dar geriau patarnauti savo pacientam. Tiem, kurie gyvena toliau nuo Williamsburgo, ar net paties Brooklyno gyventojams, manau, nauja vieta itin patiks, nes susisiekimas su ja bus tikrai patogus.

Su aukšta pagarba,

D-ras A. Petrika.

Telefonas — Stagg 9105.

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.

Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215 GERA NAUJIENA. Naujas Suv Valst. įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai, kaip **MAJESTIC,** didžiausias pasauly, **OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC,** etc. siulo greitą kelionę į **Cherbourg, Southampton, Antwerp.** Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios kliasos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitės prie mųs vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
No. 1 Broadway, New York

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS

Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Užkietėjimo

Nemažai ivarių ligų paiena tiesioginai nuo užkietėjimo.

SEVERA'S BALZOL

yra labai naudingas gydyme tų ligų ir tom panašų nesmagumų. Patartina vartoti seniems ir nusilpnėjusiems.

Kainos: 50 ir 85 centai

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI
NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia kliasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių prieplaukoje neturės jokių kėblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agente

JAU Pripažino

visi, kad NAUJOKŲ padaryti C. garai yra geriausi Amerikoje. Taip pat viengenčiai gėrisi, kad garsinant „TĖVYNĖJE" remia lietuvišką literaturą ir kovą už lietuvių tautos tiesas, tai yra švarus dalykas.

UŽTAI garbaus SLA. draugai, kurie rūkote vietoje kažin kokius cigarus, o gal lietuvių priešų, tad labai išmintingai darysite, kad tik Naujokų Brolių išdirbtus cigarus rūkysite, kadangi ir cigarai labai geri, padaryti iš geriausio tabako: gražiai dega, malonųs rūkyti ir dumas puikiai kvepia. Draugai „Tėvynės" kurie dar tų cigarų nežinot, tad visur lietuviškose užeigose, Restoracijose, Kliubuose ir štoruose reikalaukite ir rūkykite visur

JONO—JOHN'S CIGARĄ

arba Petro Naujoko po 10 centų cigarą, o rūkant džiaugsitės, kad rūkai puikų cigarą ir po vardu Vytauto (Ekstra po 15c.). Tėmyk vardą ir paveikslą ant bakso. Juos visi myli.

Cigarus išsiunčiame visur Amerikoje per paštą į kitus miestus privatiškai ir biznieriams. Adresas:

NAUJOKŲ CIGARŲ FACTORY,
267 DIVISION AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

Verta paremti brolius lietuvius, nes jų cigarai labai geri. Agentai miestuose gali užsidirbti ekstra pinigų ir paremt lietuvišką išdirbystę Lai gyvuoja Lietuvių Tauta!

Tel Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS.
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH
Valandos:
12—2 p m ir 6-8 p m
Ultravioletinė šviesa Diathermia

SENO OLANDIŠKO PROCESO SELYKLOS

Jei jusų krautuvninkas nepardavinėja šių puikių selyklų, tai prisiųskite $1.25 ir mes išsiųsime jums stačiai šių selyklų.

HOLLAND DIST. CO.,
932 Chestnut St., Philadelphia, Pa.

Lai PAIN-EXPELLERIS Praveja Skausmus!
Trinkite greitai taip, kad šio stebėtinas linimentas persiunktų per odą į pat tą vietą, iš kur pacina nesmagumai.
Pain-Expelleris palengvina kraujo sukepimą ir atsteigia normalį kraujo tekėjimą gislomis.
35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

NESVAIGINK SAVO KUDIKIŲ.

Geriau leisk kudikiui verkti, negu pripildyti ji su narkotiškais nuodais, kad "apmalšinti" jo skausmą paeinantį nuo netvarkoj esančių vidurių. Dar geriau—duokite jam truputį

BAMBINO

tyriausio, saldaus-skonio, tikro vidurių paliuosuotojo. Jame nėra svaigalų. Nėra narkotiškų nuodų. Jis yra tik lengvai veikianti kombinacija, padaryta iš daržovių išsunkų, kuri pagelbsti nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, mėslungio. Kudikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugiaus.

Jusų aptiekorius parduoda Bambino—35c. už bonką, arba pasiųskite tiesiai į laboratoriją.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

JUOZO AMBRAZIEJAUS Ekskursijos Lietuvon

Užsiregistravo važiuoti Lietuvon sekanti keleiviai: Antanas Lukošius, laivu Homeric, Birž. 6 d. Juozas Fritz, Juozas Jakutis, Jeronimas Šatas, Tofilius Norvidas, laivu Arabic Birželio 10 d. Juozas Jokša, Petras Zigmuntas, Juozas Kidolius,. Juozas Endriukaitis, laivu Majestic Birželio 13 d. Vincas Montvila, Antanas Lakickas, Antanas Užupis, Juozas Vosylius, Petras Smigelskas, Antanas Mikalauskas, laivu Columbus Liepos 7 d.

Norintieji paspėti drauge keliauti su minėtais ekskursantais, del informacijų kreipkitės į plačiai žinomą Agenturą:

JUOZAS AMBRAZIEJUS,
168 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. Greenpoint 5975. SLA. Narys.

SVEIKATA — TIKRIAUSIAS TURTAS.
MOKSLAS — TIKRIAUSIA VILTIS.

"GYDYTOJAS"

didžiausias sveikatos ir mokslo žurnalas lietuvių kalboje

„GYDYTOJĄ" leidžia Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija. Redaguoja Dr. A. J. Karalius ir Dr. S. Biežis.

„GYDYTOJAS" mokina kaip apsisaugoti nuo ligų, duoda tinkamų patarimų sveikatos dalykuose ir suteikia tinkamai prirengtų mokslinių straipsnių.

„GYDYTOJAS" talpina gražių paveikslų.

UŽSIRAŠYK VISIEMS METAMS.

Amerikoje ir į Lietuvą kaina du doleriai metams. Pavienis numeris 20 centų.

„GYDYTOJAS",
2201 W. 22-nd St., Chicago, Illinois

Puikus plaukai turėtų buti kiekvienos moteries pasididžiavimo turtu, bet pleiskanos ir naikinimo darbas eina ranka rankon.

Ruffles

yra pleiskanų mirtinuoju priešu.
Prižiurėkit gerai savo plaukus ir galvos odą pirm, negu tie paslaptingi parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs jusų galvos odą nešvariomis baltomis lupynomis, kas bus priežastimi jusų plaukų slinkimo.
Pirkite bonką Ruffles už 65c pas savo vaistininką šiandien, arba 75c tiesiog per paštą iš laboratorijos.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

Biznieriams Geriausias Pelnas Garsintis „TĖVYNĖJE".